

Apátfalvi Bábica Óvoda és Bölcsőde Helyi Pedagógiai Programja

Maros u-i óvoda

Rákóczi u-i Óvoda

Dózsa Gy u-i Óvoda

Az intézmény neve: Apátfalvi Bábica Óvoda és Bölcsőde

Legfontosabb adatai:

Címe: Székhely: Apátfalvi Bíbic Óvoda és Bölcsőde
6931 Apátfalva, Maros u. 43.
Telefon, Fax. száma: 62/260-052
Email: apatovi@freemail.hu

Épületei:

Apátfalva, Maros u. 43.
Telefon száma: 62/260-052
Email: apatovi@freemail.hu

Apátfalvi Bíbic Óvoda és Bölcsőde Rákóczi u-i óvodája
Rákóczi utca 23. sz.
Telefon száma: 20/2500636

Apátfalvi Bíbic Óvoda és Bölcsőde Dózsa Gy u-i óvodája
Dózsa Gy. utca 9. sz.
Telefon száma: 20/2500492

Az óvodai csoportok száma: 5 csoport

Intézményvezető neve: Luczó Anikó

A program benyújtója az intézmény vezetője és az óvoda nevelőtestülete.

HELYZETELEMZÉS

Apátfalva községben megközelítőleg 3000-en élnek, főként mezőgazdasággal, állattenyésztéssel foglalkozó, a Maros-partján fekvő település. Szorgalmas, dolgos község. Óvodánk életét meghatározza a természeti táj szépsége, a természetes környezet életközelsége, tapasztalási, cselekvési lehetősége, a nagy tér, játék és mozgáslehetőség. Ipari tevékenység nincs, a városhoz kötötten van némi munkalehetőség. Magas a munkanélküliek száma, ők a közmunka program által jutnak jövedelemhez, és alkalmi munkából élnek. Gazdag családok mellett jellemző a szegénység. A cigány lakosság száma jelentős. Életmódjkkal, kultúrájukkal számolunk. A lakosság előregedő - csökken a születések száma. Katolikus község - a vallási szokások, hagyományok ápolása jellemzi a családokat. Történelmi, kulturális hagyomány, kevésbé él. A községünkben tartott ünnepek, újonnan alakított hagyományok őrzik a régi fennmaradó emlékeket. Ezekkel számolunk. Apátfalván óvodánk 3, egymástól 2-2 km távolságban lévő, a község területén arányos körzetet felölelő épületből áll 130 gyermek befogadására alkalmas, ha a fejlesztő szoba, a só szoba, valamint a tornaszoba férőhely nyilvántartását is figyelembe vesszük. . Minden 3-7 éves gyermeket fogadni tudunk. Jelenleg a csoportok száma 5, melyek vegyes csoportszerkezetűek. A csoportok kialakításánál az óvónő beállítottsága, a gyermekek fejlettségi szintje, képessége a meghatározó. A kettes óvónői norma biztosított.

A társadalmi változások, a községünkben, a családok életében bekövetkezett változások az óvodai nevelést is befolyásolják. A léhelyzetek egyenlőtlenségei meghatározóak a gyermeki fejlődésben. A családi hiányokat kompenzáló fejlődési feltételek megteremtése mellett figyelünk és támogatunk kell az átlagnál jobb képesség kibontakozását, megfelelő fejlődésének biztosítását, tehetséggondozást. A nemzetközileg elismert óvodai nevelés eredményeit megőrizve, megtartva pozitív gyakorlati tapasztalatainkkal fejlesztve testületünk gyermekközpontú, tevékenységközpontú pedagógiát képvisel. Ilyenek a tevékenységközpontú programok, melyek játékosan, tevékenységeken keresztül fejlesztik a gyermek személyiségét, képességét, az ismeretnyújtást, ismereteik bővítését. Kiindulási alapunk a gyermek tevékenységi vágya játékos beállítottsága, természetes kíváncsisága, motorikussága, az eredményre törekvés igénye, önkifejezés, önállóságra törekvés szándéka.

A 3-7 éves kor életkori sajátosságára építve valljuk a játék elsődlegességét, felvállaljuk a mozgás és a kommunikációs fejlesztést. A személyiség csirái az óvodában, társas közegben alakíthatók. Az életre kívánunk nevelni.

Valljuk a nevelés folyamatosságát a családdal való együttműködés szükségszerűségét.

Az iskolai élet megkezdésének kritériumaként a testi-lelki, szociális érettséget és mentális fejlettséget tartjuk számon.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja irányelvét, és a 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendeletet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról követve, a törvényi változásokat figyelemmel kísérve, testületünk a minősített programajánlatból a Tevékenységközpontú óvodai nevelési program adaptálása mellett döntött.

A pedagógiai program gerincét Gáspár László pedagógiai rendszerének óvodai körülmények közötti alkalmazása alkotja.

„A tevékenységközpontú óvodai nevelési program, mint elnevezéséből is kitűnik, középpontba állítja a gyermeki tevékenységre épülő nevelést és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül, kiemelten kezeli. Nevelés is gyermekközpontú, amely a tevékenységeken keresztül a tevékenységek által történő nevelést tekinti alapfeladatának.”

A program keretei lehetőséget biztosítanak a helyi sajátosságok, speciális feladatok megvalósításának. A községünkben élő hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beóvodázása, speciális nevelése, foglalkoztatása integrált nevelés keretében évek óta feladatunk. A nemzeti etnikai kisebbségi irányelvek útmutatásai alapján a helyi kisebbségi önkormányzattal egyetértve az identitástudat és kultúra erősítése mellett az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés elvét követjük. A különbözőség elfogadására nevelünk. A községünkben élő óvodai nevelésbe javasolt sajátos nevelést igénylő gyerekek fogadására, nevelésére tudatosan készülünk, érdekükben a szakember útmutatásait követjük. Az óvodapedagógusok tehetséggondozás keretében speciális szolgáltatásként zene-ovi, ovi-torna, és rajz-ovi képességfejlesztő foglalkozásokat vezetnek. Az óvónők ilyen jellegű specializálódása a mindennapi nevelőmunka minőségi javulását, erősödését, az alapítvány működésével az óvoda tárgyi feltételeinek javítását eredményezte. Nevelőtestületünk tudatosan készült a minőségfejlesztési tevékenység folytatására, úgy gondoltuk, hogy a program megírása jelentette az első lépést, hogy óvodánk minél egyénibb és sajátos legyen. Továbbá az óvodavezetés, majd a nevelőtestület is egyre elkötelezettebbé vált a minőségfejlesztési munka iránt. Sikeres pályázat segítségével vettünk részt, 2002. szeptemberétől a Comenius 2000 Minőségfejlesztési Program I. Modelljének kiépítésében, csoportos formában. 6 fős belső támogató csoport koordinálta a tevékenységet. A program 2004. április 16-án, sikeresen lezárult, melynek eredményei alapot biztosítottak az intézmény Minőségirányítási Programjának elkészítéséhez. Továbbra is felvállaljuk a partnerközpontú működés folytatását, melyről egységes szemléletünk alakult ki. 2007 ismételt partneri igényfelmérést végeztünk, melynek eredményeképpen folytatjuk tovább minőségfejlesztési Programunk működtetését.

2007 márciusától a HEFOP 2.5.1 „A Halmazottan Hátrányos Helyzetű gyermekek Integrált nevelése Apátfalván” c. pályázat keretében nevelő munkánk szerves részévé vált az Integrált nevelés az óvodában. A program előkészítő munkája során döbrentünk rá, hogy gyermekeink 30 % halmazottan hátrányos helyzetű. Elhatározásunk volt, hogy nekünk ezekkel, a gyerekekkel hatékonyabban kell foglalkoznunk, esélyegyenlőségük megteremtése érdekében. A nevelőtestület elkészítette Óvodai Integrációs programját, melynek kiemelt területei a Halmazottan Hátrányos Helyzetű gyerekek minél hamarabbi óvodázásának ösztönzése, az óvodai hiányzások csökkentése, az óvoda-iskola átmenet segítése, az integrációs program hatékony működtetése, és a családokkal való szorosabb együttműködés. Az IPR program, a mindenkori helyi nevelési program melléklete.

2009. szeptember 1. hatállyal intézményi átszervezés eredményeképpen a Szociális Alapszolgáltatási Központ levált az intézményről. A 38/2009.(03. 31.) Képviselő-testületi határozattal létrejött Makói Többcélú Kistérség Társulás keretében a „Csanád” Mikro-térségi Óvodai Intézményi Társulás. A Nagylaki tagóvoda mellett a Magyarcsanádi „Hétszínvirág” Óvoda is az Intézmény tagóvodája lett. A 40/2009 (03. 31.) Képviselő-testületi határozattal létrejött az Apátfalvi BÍbic Óvoda.

57/2011. (04.26.) Kt.h. Képviselő testületi határozattal Magyarcsanád kilépett az intézményfenntartói társulásból. Pedagógiai programunkat ennek megfelelően módosítottuk.

2004. szeptember 1. hatállyal a 101/2004 (06.25.) sz. képviselő-testületi határozattal a Makói Kistérség Többcélú Társulás keretében létrejött Apátfalva és Nagylak Önkormányzatainak Napközi Otthonos Óvoda Intézményfenntartásának Társulása. A nagylaki óvoda, mint további tagintézmény került bele az intézmény szervezeti felépítésébe. 2015. augusztus 31. hatállyal a Nagylaki tagintézményünk a 92/2015. (05.26.) számú képviselő –testületi határozattal megszűnt, a gyermeklétszám csökkenése miatt. Pedagógiai programunkat ennek megfelelően módosítottuk.

A 141/2015.(07.22.) képviselőtestületi határozattal, 2015. szeptember 1-től intézményünk egységes óvoda-bölcsődévé alakult, ugyanakkor az intézmény neve is megváltozott, „Apátfalvi BÍbic Egységes Óvoda-bölcsőde” névre.

Pedagógiai programunkat ennek megfelelően módosítottuk, valamint elkészítettük az Apátfalvi BÍbic Egységes Óvoda-bölcsőde szakmai programját, mely a mindenkori érvényes pedagógiai programunk melléklete.

A 125/2018. (V.28.) képviselő-testületi határozattal, 2018. szeptember 1-jétől intézményünk többcélú nevelési intézménnyé, óvoda és bölcsődévé alakult, ezzel egy időben az intézmény neve is megváltozik, „Apátfalvi BÍbic Óvoda és Bölcsőde”névre. Alapító Okirat száma: 2/2018.

Településünkön élő családok, gyesen lévő, illetve gyestről visszatérő szülők örömmel fogadták a bölcsőde kialakítását.

Az óvoda tárgyi feltételei

Intézményünk rendelkezik a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, az óvodai épületek belső tere és környezete esztétikus, a gyermekek biztonságát, kényelmét, egészségük megőrzését, fejlődését szolgálják. Az óvodai épületek a többszörös felújításon, hozzáépítésen, korszerűsítésen mentek keresztül, az alap ellátottságot biztosítják, további korszerűsítés szükséges. A csoportszobák száma 6 kihasználása egyenlőtlen. A Dózsa Gy. utcai óvodával egybe épült a ma már 3 apátfalvi óvodát ellátó konyha. 1997-ben az óvoda rovására bővítve, korszerűsítve lett a főzőkonyha. A gyermekek 100 %-a benn étkező. Az ételek minősége, mennyisége megfelel a gyermekek szükségleteinek, a korszerű élelmezési követelményeknek. Intézményünk biztosítani tudja bármilyen ételallergiától szenvedő kisgyermek napközbeni ellátását. Ezt az Eurest Étteremüzemeltető Kft. Makói Központi Konyhája segítségével biztosítjuk.

A szolgálati lakások átalakításával két óvodában bővült az óvodai helyiségek száma, sikerült egy-egy tornaszoba és egy-egy egyéni fejlesztő szoba kialakítása. A Rákóczi u-i óvodában a HEFOP 2.1.5 pályázat keretében egy 34 négyzetméteres só szobát alakítottunk ki.

Az óvodák, különösen a Maros és Rákóczi utcai óvodák kiszolgáló helyiségei kicsik, zsúfoltak. A tálalókonyhák átalakításra, felszerelésük felújítása megtörtént. A Maros és Dózsa Gy. u-i óvoda vizesblokkja felújításra került. Az óvodai helyiségek bútorzata folyamatos cseréken ment keresztül. 2009-ben az óvodák világítás korszerűsítése megvalósult. 2011-ben önkormányzati pályázat révén, az apátfalvi óvodákban infrastrukturális fejlesztések történtek. Maros u-i épületen: Teljes tetőszerkezet felújítás, új cserép felrakás, esőcsatornák felújítása, külső nyílászáró csere (ajtók, ablakok), parkettacsizolás, mázolás, falbontás, újrafalazás, belső és külső falfestés, fűtő testek karbantartása.

Rákóczi u-i épületen: Teljes tetőszerkezet felújítás, új cserép felrakás, esőcsatornák felújítása, külső nyílászáró csere (ajtók, ablakok), aljzatburkolás, tálaló konyha, vizesblokk korszerűsítés, javító meszelés.

Dózsa György u-i épületen: Tetőjavítás, esőcsatornák felújítása, külső nyílászárók cseréje (ajtók, ablakok), javító meszelés, parkettázás, fűtő testek karbantartása valósult meg. Az óvodák nagy udvarral, kerttel rendelkeznek. Lejtős, dombos, kavicsos terület, rugalmas „testbarát” borítás folyamatosan megoldható. Ivókút minden óvodában van. Mászókák, csúszdák, mozgást fejlesztő ügyességet, mozgásigényt kielégítő korszerű játékszer az udvarokon megtalálható, de további bővítés, korszerűsítés, fejlesztés folyamatos célunk.

2018-ban TOP-3.1.2-15 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Apátfalván elnevezésű projekt keretében mindhárom tagintézményünk felújításra került. Óvodáinkban napeleemes rendszer kiépítése, homlokzat- és fűdém hőszigetelés, homlokzati- illetve belső nyílászárók cseréje, valamint akadálymentesítés valósult meg.

Szükségletek

Helyiségek:

- Játszóudvarok – korszerű fejlesztése, alakítása folyamatosan
- Hosszú távú tervként szerepelhet Apátfalván a Központi óvoda létesítése.

A program céljaihoz rendelt eszközök

Játék és tanulási tevékenységek eszközei

Az elmúlt időszakban pályázati források bevonásával sokat javult az óvoda eszköz ellátottsága.

A csoportok alapvető játékeszközeit biztosítani tudjuk. Vásárlásainkkor tudatosan törekszünk a gyermeki tevékenységhez szükséges játékeszközök beszerzésére. A sport- és mozgásfejlesztő eszközök beszerzése udvari játék feltételeinek javítása célirányosan történik. A speciális nevelési feladataink megoldásához szükséges eszközök beszerzését aktuálisan igyekszünk megoldani. Az eszközök bővítésében jelentős szerepet vállal az óvoda alapítványa valamint az óvónők az általuk készített játékok és egyéni fejlesztést szolgáló eszközökkel. Az elkészítéshez szükséges anyagokat igyekszünk biztosítani. A játék és szakmai eszközök beszerzése részben költségvetésből, részben költségvetésen kívüli összegből /pályázat, alapítvány, szponzori támogatás/ történik. Minőségi és mennyiségi bővítés folyamatos óvodánként eltérő, három épület kollektívája által szükségesnek ítélt feltételek javítását szolgálva.

Mese és ismeretterjesztő gyermekkönyv Beszerzésük folyamatos, elsősorban pályázati pénzből történik.

Anyanyelvi fejlesztő eszközök mind a három óvodában adottak. Bővítésük szükséges.

A könyvállomány pótlása költségvetésből, alapítványi támogatásból, pályázati forrásokból történik. Szakkönyv ellátottságunk jó.

Munkaeszközök

Minimális készlet biztosított. A kerti szerszámok hiányosak, mennyiségük kevés. A munkaeszközök tartalmi és mennyiségi bővítése szükséges.

Eszközökkel viszonylag jól ellátott a mozgás és mozgásos játékok, a játék, játékos tevékenység, művészeti tevékenység, természet-társadalom - ember, tárgyi környezetének megismerését elősegítő tevékenységek. Programunk megvalósításához az óvoda alap eszközkészlet csoportonkénti biztosítása mellett szükséges a speciális fejlesztő játékok mindenkori bővítése. Ki kell egészíteni a dramatizálás, bábozás és szerepjáték eszköztárát, bővíteni lehet az audiovizuális eszköztárunkat.

Az óvoda személyi feltételei

Száma	Jelenleg (fő)
óvodapedagógusok száma	11
pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajkák:	3
szakképzetlen dajkák:	2
egyéb nevelőmunkát segítő felsőfokú végzettségű, megbízási díjas.	gyógypedagógus
egyéb munkakörben foglalkoztatottak:	
pedagógiai asszisztens	1
kisgyermeknevelő-gondozó	2
óvodatitkár	1
bölcsődei dajka	1
karbantartó	2
takarító	1
élelmezésvezető	1
szakács	1
konyhai kisegítő	2
Alkalmazottak száma:	28 fő és 1 fő utazó munkatárs

Felsőfokú végzettség

- Szakvizsgát biztosító képzésben 3 fő (Közoktatás vezető szakképesítés 2 fő, gyermektánc az óvodában szakképesítés 1 fő) gyógytestnevelés az óvodában szakképesítés 1fő.

Speciális tanfolyami végzettségek

- Zeneóvoda vezetés

- Gyógypedagógiai és logopédiai asszisztens
- Gyógyító testnevelés, gyógy-testnevelő
- Gyermekvédelem az óvodában
- Iskolai kudarcok megelőzésére felkészítő pedagógiai-pszichológiai tanfolyam
 - Gyakorlati, szak módszertani tanfolyamok.
 - Számítógép kezelői és használói tanfolyamok, OKJ végzettség
 - Integrált neveléssel kapcsolatos továbbképzések (DIFER képzés, Hatékony együttnevelés az óvodában, Kedves –ház pedagógia megismerése.)
 - Integrált neveléshez kapcsolódó módszertan megismerése, OKOSKOCKA fejlesztő eszközcsalád, Mozgáskotta módszer, Alapozó terápia.
 - Alapközpont képzései
 - Egy óvodapedagógusunk szaktanácsadó és tanfelügyelő feladatokat is ellát, mesterpedagógusként

Az óvodapedagógusok zöme a közép-, illetve idősebb korosztályt képviseli.

Testületünkre jellemző a gyakori helyettesítés, egyéb megbízások, valamint betegségek miatt, a pályakezdők bevezetése a szakmába.

Pedagógusképünk - gyermekszerető, segítőkész, toleráns, empátikus, kreatív óvodapedagógus.

Jellemzi a pedagógiai optimizmus, képes együttműködésre, egymás tisztelésére.

Elfogadja, tiszteletben tartja a különbözőséget. Felkészül, képes a pedagógiai segítségre, támogatásra, felzárkóztatásra, fejlesztésre.

Nevelőpartneri kapcsolatot épít ki a szülővel, a gyermekek érdekében együttműködik a társintézményekkel, szakértőkkel.

Jellemezze a szakmai megújulásra törekvés, önképzés, továbbképzésbe való bekapcsolódás.

Vallja a 2,5-7 éves életszakasz személyiségfejlődésben betöltő meghatározó szerepét, az optimális fejlesztési idő kihasználásának szükségét.

Gyermekképünk olyan kommunikálni képes gyermekek nevelése, akik bátran, önállóan képesek tevékenykedni, akiknek ötleteik vannak, és ötleteiket igyekeznek megvalósítani.

Testileg, lelkileg megfelelően fejlett, iskolakezdéshez szükséges ismeretekkel, és készségekkel rendelkező, a további ismeretek befogadására nyitott, aktív, kezdeményező, problémamegoldó, szociálisan, egészségesen fejlődő, vidám, kiegyensúlyozott gyerekek.

Óvodaképünk a családi nevelés elsőbbségét ismerve, azzal karöltve, a gyermekek érdekét mindenekelőtt szem előtt tartva, szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben neveljük a hozzánk járó gyermekeket.

Otthonos környezetben biztosítjuk a gyermeki személyiség teljes kibontakozását, az együtt és külön játszás, tevékenykedés lehetőségét. A gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. Közvetetten segítjük az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

AZ ÓVODA KÜLDETÉSNYILATKOZATA

Az Apátfalvi Bábica Óvoda és Bölcsőde nevelési programját azoknak a szülőknek ajánlja figyelmébe, akik a múlt értékeit megőrizve, tevékenységek által és tevékenységeken keresztül és játékosan kívánják gyermekeiket felkészíteni a társadalmi életre.

Célunk: a természetes környezet életközelségével, tapasztalási cselekvési lehetőséggel, olyan érdeklődő, nyitott, másokat elfogadó, együttműködni képes, kommunikálni tudó, érzelmileg gazdag gyermekek nevelése, akik önállóan képesek tevékenykedni, ötleteik vannak, és azokat igyekeznek megvalósítani.

Valljuk: a 2,5-7 éves életszakasz személyiségfejlődésben betöltő meghatározó szerepét, az optimális fejlesztési idő kihasználásának szükségét, a játéktevékenység elsődlegességét, a nevelés folyamatosságát, a családdal való együttműködés szükségességét.

Biztosítjuk a gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelést, a gyermekek számára képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségét, az egyenlő hozzáférést, ezáltal személyiség sokoldalú, harmonikus fejlődését, mely elősegíti a testi szociális és értelmi képességek egyéni alakulását.

Tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Segítjük a tevékenységrendszerrel és a tárgyi környezet biztosításával, a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Tudjuk, hogy célunkat a gyermekek egyéni szükségleteinek, készségeinek és képességeinek figyelembevételével, egyéni adottságaikból kiindulva a spontán és tervszerűen alkalmazott hatások együttesen történő alkalmazásával érhetjük el.

Óvodánkban olyan óvodapedagógusokra bízák gyermekeiket, akik szakmailag jól képzettek, állandó önképzési igényük van. Tisztelik a különbözőséget, empátikusak, kellően innovatívak. Személyiségükből a feltétel nélküli szeretet sugárzik, örömként élik meg a gyermekekkel való együttlétet, együttműködést, hivatástudatuk magas szintű. Jellemzi őket a pedagógiai optimizmus, az elkötelezettség és a családokkal való szoros együttműködés. Elkötelezettek a minőségi munka iránt.

I. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Óvodánk a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. A gyermeki személyiséget úgy definiáljuk, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény aktivitását. A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés - az érés - sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Az óvoda, nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. A gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul, az egyenlő hozzáférés biztosításával. A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak. Az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző - köztük az innovatív- pedagógiai törekvések, mert biztosított az óvodapedagógusok nézeteinek és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülése, a gyermek érdekeit azonban mindenekelőtt figyelembe kell venni. A tevékenységközpontú óvodai nevelés a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét / életre nevelését / minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket. A kooperáció és kommunikáció a nevelési intézmény lehetőségei között valamennyi nevelési helyzetre vonatkozóan a következő konkrét tartalmat foglalja magába:

1. A kooperáció konkrét tartalma

A társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése.

2. A kommunikáció konkrét tartalma

A közmegegyezésre (a konszenzusra) való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását, ellenőrzését és értékelését szolgálják. A óvoda a pedagógiailag segített, ösztönzött szocializáció minél teljesebb megvalósítására törekszik. A kisgyermek ahhoz, hogy boldoguljon, meg kell tanulnia beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni, a társakkal együttműködni, el kell lennie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat. Ez, akárhogy is nézzük, komplex életfeladat, a szociális tanulás intenzív formája. Ennek egy részét - eltérő kulturális színvonalon - a családok teljesítik. Az óvoda azonban nem csupán kiegészítő szerepet játszik az elsődleges szocializáció folyamatában, hanem arányos fejlesztését, intenzitásának fokozását, magasabb színvonalra emelését is vállalja, azaz: kiegészíti, kiterjeszti, felerősíti a szociális tanulást.

A társadalom és az egyén kölcsönviszonyának valamiképpen a nevelés fogalmában is tükröződni kell. Felfogásunk szerint a nevelés a társadalom számára szükséges egyéni képességek intenzív fejlesztése.

Az integrált óvodai helyi pedagógiai program célja:

a 2,5-7 éves gyermekek társadalmi gyakorlatra való felkészítése, amely magába foglalja:

a) a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

b) az életre való felkészítést a tevékenységek által és tevékenységeken keresztül.

- Közvetlen célunk óvodáskor végére, az iskolai életre való felkészítés.

Célunk továbbá:

- a nemzeti etnikai kisebbségi irányelvből adódó feladatok helyi megvalósítása, cigány gyermekek fejlesztése,
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

- A sajátos nevelési igényű gyermekekre kiadott irányelveket alapul véve, programunk segíti az integrált nevelésre javasolt, enyhén sérült gyermekek beilleszkedését, megfelelő fejlesztését. A következő fogyatékoság szerint: enyhe értelmi fogyatékos, enyhe mozgás, testi fogyatékos, beszéd fogyatékos, enyhe fokban hallássérült-nagyothalló-, gyengén látó, a megismerő funkciók, vagy a viselkedésfejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességekkel küzdő gyerekek nevelése, magatartás és viselkedésproblémás gyerekek nevelése.
- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családokból jött gyerekek fejlődésének és integrációjának segítése, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.

Nevelési cél elérésének feltételei:

Programunk kitűzött célját a gyermek **szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek** figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

1. A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében:

A gyermekek fejlődő személyiség, ezért gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki, szellemi szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetüknek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér, amely a kisgyermeket formálja. Nagy hangsúlyt fektetünk a különböző kultúrájú családokból érkező gyermekek megismerésére. Kiemelten kezeljük a cigány családokból érkező gyermekek szociokulturális háttérének és családi nevelésének megismerését. A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során. Az óvoda nagy előnye a családdal szemben, hogy annál tágabb tagoltabb, szocializációs erőteret hozhat létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés kölcsönös kapcsolatot alkotnak. Az óvoda a pedagógiailag determinált szocializációnak színtere, ahol az elemi kooperációs és kommunikációs formák tudatos kibontakoztatása folyik. Az óvodáskorú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. Az óvodában a gyermek igényeit megértéssel fogadni és empátiakészséget mutatni ugyanúgy hozzátartozik az érzelmi neveléshez, mint a kiegyensúlyozott, harmonikus alaphangulat kialakítása. Azok a gyermekek, pedig akik viselkedési nehézségekkel és zavarokkal küzdenek (agresszivitás, gátlás) különösen sok

figyelmet és megértő nevelői magatartást igényelnek. A fejlesztés azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedik a csoportba, bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben.

A gyermek gondozása az óvodai nevelőmunka alapvető feladata. Színvonalas megvalósítása nemcsak a gyermek személyiségének fejlesztését alapozza meg, de lehetővé teszi annak a kedvező környezeti hatásnak az alakulását, ami a gyermek további fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul.

Célunk:

- Igény felkeltése a kellemes, nyugodt környezet létrehozására.
- A helyes életritmushoz való közelítés igényének alakítására törekvés.
- Érzelmileg biztonság érzetének nyújtása: a családból a kulturális környezetbe való kilépés fogalmának kialakítása érzelmi biztonságot adó légkör teremtésével.
- Önállósági és öntevékenységi vágy alakulásának segítése.
- Pozitív magatartási modellek, tevékenységek modelljeinek megmutatása.
- Konfliktusmegoldó képességek alakítása.
- A különbözőség elfogadása.
- Egymás iránti bizalom kialakítása.
- A csoportszokásokhoz való alkalmazkodás képességeinek fejlesztése.
- Alapvető táplálkozási, pihenési, testápolási, öltözködési, mozgásos szokások modelljeinek bemutatása.
- Törekvés a társadalmi elvárásokhoz való alkalmazkodásra - civilizált, kultúrált életmód szokásainak elsajátítása.
- A család nevelőmunkájának és az óvodai nevelésnek a közelítésére való törekvés (a családi háttér ismeretének tükrében).

Feltételek:

- Anamnézis felvétele.
- Családlátogatás.
- Megfigyelési egyéni fejlődést segítő szempontsor.

1. Tartalom:

1. Az egészséges életmód alakítása.
2. Az érzelmi nevelés és szocializáció
3. Anyanyelvi és- értelmi fejlesztés, nevelés.

1.1 Az egészséges életmód alakítása:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Célunk:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott élettémpó kialakítása.
- Alvás és pihenésszükségletek kielégítése.
- A környezet tisztántartására, a környezet rendjének óvására való igény kialakítása.
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A helyes testtartás elsajátítása - az e téren különösen nagy nehézséget mutató gyermekekre való felfigyelés, szükség esetén differenciált segítségnyújtás.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének segítése.
- A gyermek testi képességei fejlődésének segítése.
- Az óvodai életritmus és a családi életrend közelítésére való törekvés.
- Helyes táplálkozási szokások kialakítása.
- A kultúrált étkezés illemszabályainak megismertetése.

- Egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Szakemberek bevonása a feladatok ellátása során.

Tartalom:

- A napi, ill. heti tevékenységek időben azonos rendje (az időbeni szerialitás eseteire való odafigyelés). Részvétel tevékenységekben, étkezéseken, sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken.
- A csoportszoba berendezésének, használt eszközeinek, játékoknak a helye, azok rendben tartása.
- Az épület egyéb helyiségeinek berendezési tárgyai, felszerelése, azok rendeltetésszerű használata.
- A napi tevékenységek egyes mozzanataihoz kapcsolódó eszközök előkészítése, helyretétele és azok használatának tanulása:
 - egészséges, biztonságos környezet teremtése,
 - táplálkozás-étkezésnél (terítés),
 - testápoláshoz szükséges felszerelések,
 - játékeszközök,
 - öltözködés rendje,
 - betegségmegelőzés, egészségmegőrzés szokásai,
 - tevékenységekhez szükséges felszerelések,
 - mozgáshoz, sporthoz szükséges felszerelések, eszközök,
 - a teremben és a szabadban való mozgás lehetőségei és módjai, azok rendje,
 - megfelelő szakemberek bevonásával prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Differenciált segítségnyújtás:

- speciális eszközöket igénylő gyermekeknek (pl. szemüveg, hallókészülék, stb. esetében).
- a mozgásügyetlen gyermekek részére.
- különleges ráfigyelés a csoportban esetleg előforduló gyenge lágyszájpad működésű gyermek rágási szokásainak kialakulása (szükség esetén szakember bevonása).

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

A gyermek önálló :

- a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és azok használatában,
- a WC használatakor,
- fogápolásban,
- öltözködésben, képes megválasztani a helyes sorrendet is,
- önkiszolgáláskor,
- a kimerített étel mennyiségének megítélésében,
- az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.

Megfelelően használja:

- az evőeszközöket (kés, villa, kanál), - a játék és egyéb eszközöket,
- az óvoda és az épület egyéb helyiségeit,
- a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarítóeszközök).

Tud:

- cipőt fűzni és kötni,
- gombolni,
- teríteni,
- hajtogatni (szalvéta, takaró, ruházat),
- ajtót nyitni, csukni, csendben közlekedni,
- természetes ülő testtartással asztal mellett ülni.

Ismeri:

- a kultúrált étkezés szokásait (csukott szájjal rág, ügyel, az asztal rendjére, tisztaságára)
- a zsebkendő használat módját,
- ruházatának tisztántartási lehetőségeit,
- a rendetlenség megszüntetésének módjait.

Segít:

- a környezet tisztántartására, a rend megőrzésére irányuló tevékenységekben,
- a kisebbeknek a különböző önellátására irányuló tevékenységekben.

Értékelés:

Az aktuális megnyilvánulások értelmezése, a helyes cselekedetek kiemelése dicsérettel.

Feltételek:

- tágas, világos csoportszoba,

- higiénikus, gondozott mellékhelyiségek,
- sokféle mozgáslehetőséget biztosító játszóudvar,
- változatos, vitamindús étrend,
- saját öltözőszekrények,
- rugalmas napirend,
- a családdal való együttműködés /szokásainak ismerete: személyi és mentálhigiéné: öltözködés, napirend, étkezési szokások, szabadidős szokások stb./

1.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy – a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;

– az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

– az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;

– az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családdal való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Célunk:

- Barátságos, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör alakítása és a kötődési hajlam erősítése.
- Erkölcsi, érzelmi és akarat tulajdonságok fejlesztése, figyelmesség, egymás segítése, fegyelmezett kommunikáció és kooperáció, illemtudó viselkedés, együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség, feladattudat, szabálykövetés.
- Érzelmi, stabilitás megteremtése.
- Különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- Szokás és norma rendszer megalapozása.
- A gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét.

Tartalom:

- Napirend szerinti tevékenységek (játék, munka, tanulás).
- Beszoktatás: a elválási nehézséggel küzdő gyermekek különleges támogatása a családi háttér ismeretében (szükség esetén szakember segítségének kérése).
- Pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot.
- Érzelmi megnyilvánulásokra való reagálások.
- Szociális érzékenység fejlődésének, éntudat alakulásának segítése.
- Önkifejező, önérvényesítő törekvések támogatása.
- Az egyes gyerekek viselkedésében zavart okozó tényezők (haláleset, válás, kistestvér születése, stb.) feltárása.
- Játéktevékenységek.
- Az értelmi fejlesztést szolgáló tevékenységek
- Reális ismeretek nyújtása.
- Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, udvarias viselkedés elemi formáinak gyakorlása.
- Munkatevékenységek a természetes környezet óvása.
- Különös figyelmet szentelni a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, valamint a kiemelkedő képességű gyermekekre.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

A gyermek önálló:

- a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás következő területein kérés, köszönés, köszönetnyilvánítás, válaszolás, megszólítás, véleménynyilvánításban, döntésekben, választásokban, vállalt feladatai elvégzésében.
- Tisztelettudó a viselkedése.
- Ismeri és érti az óvónő metakommunikatív jelzéseit.
- Igazmondásra törekszik.
- Képes a belátásra.
- Észreveszi a környezete rendjét, megbontó elemeket, korrigálni tudja az ilyen jellegű helyzeteket.
- Együttműködik a közös cél érdekében.
- Örül a csoport közös sikereinek.

Értékelés:

A csoportban zajló mechanizmusok, egyéni reakciók megfigyelése - szükség esetén külső segítségadás az aktuális tevékenységek során.

Feltételek:

A fejlesztési eredmények érdekében kívánatos feltételek:

- otthonos körülmények a csoportszobában,
- lehetőségek a közös élmények, tapasztalatok szerzésére,
- az óvodapedagógusok, illetve más dolgozók pozitív, határozott mintaadásai.

1.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.”

Célunk:

- Érdeklődés kíváncsiság felébresztése az egyes tevékenységek iránt.
- Változatos tevékenységek biztosítása.
- Testi, szellemi egészség egységének fejlesztése, megőrzése.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- A környező világról szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Kommunikációs képességek alakítása és fejlesztése (beszédprodukción, beszédértés, beszédprozódus, nyelvi képességek).
- Egyéni különbségek - adottságok, hajlam, rátermettség, képességek felfedezése.
- „Énkép” fejlesztése, testséma kialakulásának segítése.
- Önálló gondolkodásra nevelés, döntési képesség fejlesztése.
- Vizuális percepción (formaérzékelés, formaészlelés) fejlesztése.
- Taktilis-kinesztéziás (mozgásérzeti) szféra mobilizálása.
- Figyelemkoncentrációs tevékenységek biztosítása.

Tevékenységi formák:

- Játék és tanulási tevékenység.
- Társas, közösségi tevékenység.
- Munkatevékenység.
- Szabadidős tevékenység:

Fejlesztési tartalmak:

- Komplex tevékenységek rendszere.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Törekedjen a végzett tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére.
- Próbálja kifejezni a változások tartalmát szóban, rajzban.
- Tudja figyelmét rövid ideig ugyanarra összpontosítani, rendelkezzen problémamegoldó képességekkel.
- Vegyen részt különböző tevékenységekben.
- Segítséggel javítsa saját tévedéseit, ellenőrizze saját tevékenységét
- Törekedjék az önértékelésre.
- Ismereteit tudja alkalmazni a gyakorlatban is.

Értékelés: Pozitív megerősítések.

2. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében:

A gyermek személyisége és a tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek.

2.1 A gyermek tevékenykedő lény. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban. A gyermeki tevékenységek fogalma összefoglalható az alábbiakban:

- a) Valamilyen belső szükséglet kielégítésének vagy külső követelmény teljesítésének eszköze.
- b) Képesség felhasználás, képességfejlesztés eszköze.

2.2 A nevelő hatás belső - a tevékenység tartalmából eredő - feltételei:

- a) az egyén számára érdekes, a csoport számára fontos, hasznos tevékenység legyen (aminek hasznosságát egyre szélesebb közösség ítélni meg),
- b) a célkitűző és a célmegvalósító tevékenység egysége érvényesüljön
- c) a tevékenység és az eredmény kölcsönös feltételezettsége biztosítva legyen (csak a végig vitt, befejezett tevékenységnek van élményereje)
- d) a tevékenységrendszer teljessége zavartalan legyen kettős szempontból:
 - elégítse ki a gyermekek akciószükségletét,
 - oldja meg az adott gyermekközösség valamennyi feladatát (az önkiszolgálástól a csoportélet kialakításáig - a csoportélet kialakításától a környezet formálásáig).

2.3 A nevelő hatás pedagógiai feltételei:

- a) A tevékenység pedagógiai előkészítése (ráhangolás, tudatosítás stb.) közös feladata az óvodapedagógusnak, dajkának és az egész óvodai környezetnek.
- b) A tevékenység pedagógiai megszervezése az óvoda dolgozói részéről nagy tapintatot igényel (semmit se végezzünk el a gyerekek helyett, de mindenben segítsünk, amikor arra szükségük van a gyermekeknek).
- c) A tevékenység pedagógiai értékelése ugyancsak alapvető feladata az óvodapedagógusnak. A siker, sikertelenség okai, a jól vagy rosszul megválasztott tevékenységi mód, az együttműködés megléte vagy hiánya stb. lehet az értékelés kiinduló alapja.

2.4 A személyiség felfogható az egyénre jellemző tevékenység hierarchiaként:

A gyermekek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységre. A gyermeki tevékenység szervezésekor szükséges figyelembe venni, hogy a 3 - 7 éves korú gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés változás felkelti a gyermek figyelmét és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermeknek. A gyermek tevékenysége gyakran változik: minél kisebb a gyermek, annál gyakrabban változtatja tevékenységi formáit. Ennek következtében egy adott tevékenység általában rövid ideig tart és nincs mindig összhangban a kitűzött céllal. Az óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy az életkor és az egyéni adottság nagymértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét, tehát ezt figyelembe véve segítheti elő a tevékenységek minél szélesebb kibontakoztatását a csoportban. A 3 - 7 éves korú gyermek életmegnyilvánulásaiban nem különülnek el élesen a különböző tevékenységek. A gyermek számára a játék lehet munka is és fordítva. A közösségért végzett feladat lehet játék, esetleg a szabadidő kellemes eltöltése

3. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében

A tevékenységközpontú nevelés, olyan képességek kifejlesztését jelenti, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek. Végső soron minden alkotó, termelő képesség társadalmilag szükségesnek tekinthető. Az egyéni képesség részben öncél, az

önmegvalósítás mértéke, részben a társadalmi létezés eszköze, a társadalmi haladás feltétele, forrása. Ezt a kettős meghatározottságot a pedagógiának nem áll módjában megkerülni, a belső arányokon, a tendenciákon azonban lehet módosítani, az önmegvalósítás és a társadalom érdekeit szolgáló tevékenység teljes vagy részleges egybeesését elő lehet segíteni.

A tevékenység szervezés és a képességfejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással:

A nevelés a társadalmilag szükséges egyéni képességek intenzív fejlesztése. Ebben a minőségében egyszerre több részfunkciót teljesít: a nevelés

- orientáló tevékenység is,
- tevékenység szervezés is,
- képességfejlesztés is.

A lehetséges emberi képességek és tulajdonságok száma szinte végtelen: ezeket képtelenség lenne áttekinteni és külön-külön formálni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lennének a nevelés szempontjából kitüntetett képességosztályok.

A társadalmi és egyéni szempontokból lényeges képességek két nagy csoportba sorolhatók:

1. Az első csoportba tartoznak a **kooperációs** képességek,
2. A második csoportba tartoznak a **kommunikációs** képességek.

Az együttműködési és érintkezési képességek jellegét, tartalmát, színvonalát, hatékonyságát, stb. mindenekelőtt az alapul szolgáló tevékenység társadalmisága / közhasznú volta, kulturális színvonala, relációgazdagsága, stb. / határozza meg.

Más szóval: korántsem mindegy, hogy miben kooperálunk, hogy miről kommunikálunk.

A tevékenység több szempontból is bázisa képességfejlesztésnek:

- a tevékenység a kifejlesztett képesség forrása (mivel a képességek tevékenységek által tevékenység közben fejlődnek),
- a tevékenység nemcsak forrása, hanem célja is a képességek fejlesztésének (a képesség, meghatározott tevékenységekre való alkalmasság),
- a tevékenység a képességfejlesztés eszköze (az adekvát képességek csak konkrét tevékenységek által formálhatók),
- a tevékenység a kifejlesztett képességek felhasználásának, kifejtésének színhelye (a képességek csak meghatározott tevékenységekben nyilvánulnak meg),

- A képesség és a tevékenység annyira mély és genetikus kapcsolatban áll egymással, hogy csak a reáltevékenységekre alapozott nevelésnek lehet igazi esélye a sikeres képességfejlesztésre, hiszen minden képesség valamilyen tevékenységre való alkalmasság, és a képességek csak tevékenységekben fejlődhetnek ki és nyilvánulhatnak meg. Ez az általános képességekre is érvényes. Nincs olyan általános képesség, amelynek ne valamilyen konkrét tevékenység lett volna az eredeti forrása. A kommunikációra és a kooperációra való képességet a gyermek a kommunikáció és a kooperáció gyakorlása közben és által szerezheti meg. Ezek, mint említettük, kitüntetett képességosztályok: bár nem tartalmazzák az emberi képességek összességét, magukban foglalják azokat a lényegi képességeket, amelyek a tudatos emberi élet folytatásához elsőrendűen szükségesek. Az emberi képességek összessége több emberformáló folyamat, pl. a szocializáció, a művelődés eredményeként jelenik meg. Az előbbieket azonban itt is aktív szerepet töltenek: szervezik, rendezik, hatékonyabbá teszik, stb. az egyén képességstruktúráját.

II. A TUDATOS FEJLESZTÉS FELTÉTELEI

A 2,5 - 7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele, a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára. A tudatos fejlesztést az objektív és szubjektív feltételek ugyancsak jelentősen befolyásolják.

Objektív (külső) feltételek:

Óvodánk három különálló épületben helyezkedik el. Az épületek, azok berendezései, udvara, a helyi sajátosságoknak megfelelően adottak programunk megvalósításához. Ami a legszükségesebb, hogy a Magyarországon elfogadott szabályok alapján megfelelő csoportszoba, mosdó helyiségek és udvar álljon a gyermekek rendelkezésére. Kialakításánál fontos szempontunk a speciális szükségletű gyermekek igényeinek kielégítése.

Az óvoda udvara: Mind a három óvoda udvara, kertje, programunk céljának megfelelően folyamatosan átalakítható. Az egészséges életmód feladatainak megvalósítása, a kellemes, szép

környezet alakítása folyamatos feladatunk. Minél nagyobb, egybefüggő játszó és mozgásra alkalmas terek kialakítására törekszünk. Feladatunknak tartjuk a megfelelő talajborítás és udvarrendezés elvégzését.

Az óvoda helyiségei:

Az óvodák építészeti adottságait, a rendelkezésre álló helyiségeket igyekszünk ésszerűen, a pedagógiai feladatok megvalósítása érdekében kihasználni. Mind a három óvoda helyi sajátosságainak figyelembevételével alakítja ki az óvoda tereit és csoportszobáit. Pedagógiai célunk, hogy a kooperáció, kommunikáció gyakorlása az egész nap folyamán kölcsönösen és akadálytalanul megvalósuljon. Ezt a célt szolgálja a csoportszoba szűk tereinek kitágítása, hogy minél nagyobb területen engedjük az óvodásokat mozogni. Lehetővé tesszük az egyik csoportból a másikba történő átjárást, a kisebb és nagyobb gyermekek egymás közötti kommunikációjának és kooperációjának elősegítése érdekében

Öltözők: feladatunknak tartjuk akkora tér biztosítását, hogy a gyermekek kényelmes vetkőzését, öltözését szolgálja.

Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek szabadon közlekedhessenek az öltözőben, kialakítunk játszó és beszélgető helyeket.

Csoportszobák: Mind a három óvodában a játék és egyéb tevékenységek, egyben az étkezés, alvás és mindennapi testnevelés színterei.

Fontos, hogy elegendő hely és kellő felszerelés álljon rendelkezésre. A csoportszobák kialakításánál minden óvodapedagógus feladata a barátságos, otthonos légkör megteremtése. Könnyen mozgatható, a gyermekek méreteihez igazodó, variálható, a gyermekek biztonságát elősegítő bútorokkal, szükségletnek megfelelő berendezéssel a fenti tevékenységek biztosításához.

Mosdók: Helyi adottságtól függően a tisztálkodáson túl, egyéb tevékenységek (babafürdetés, mosás, pancsolás, játék, mérések) színtere. Legfontosabb feladatunk ennek a térnek megfelelő kialakítása.

Tornaszoba: Fontosnak tartjuk, hogy óvodánként 1-1 megfelelő méretű és felszereltségű tornaszoba álljon a gyermekek rendelkezésére. Két óvodában kialakításra került.

Egyéni fejlesztő és logopédiai foglalkoztatók: Minden óvodában kialakításra került.

Só szoba: Az egészséges életmód kialakítási érdekében, betegség megelőző, ill. terápiás céllal a Rákóczi u-i óvodában került kialakításra, minden óvodai épület használatára kiterjesztve.

A tudatos fejlesztés szubjektív feltételei:

1. Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése:

- Kölcsönös, barátságos, aktív kétpólusú együttműködésre törekvés.
- Aktív nevelés tevékenységközpontú és tevékenységre alapozott nevelés.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása, elfogadó, segítő, támogató hozzáállás érvényesítése.
- A fejlesztés során abból indulunk ki ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli, ezzel a gyermek aktivitásának bekapcsolása a nevelés folyamatába.

2. Óvodapedagógus és óvodapedagógus együttműködése:

- Az együttműködés hatékonysága szempontjából azonos elveket valló, azonos nézetű óvodapedagógus párok kialakítása.
- A gyermeki tevékenység irányítása során különböző területre specializálódott óvodapedagógusok jól egészítsék ki egymást.
- Az óvodai kollektívák aktív együttműködése a tevékenységek megszervezésében.

3. Óvodapedagógus - dajka együttműködése:

- Az óvodánk nevelési programjának megismerése, közös értelmezése.
- A nevelési elvek, eljárások módszerek megbeszélése.
- Együttműködés a tevékenységek során.
- A dajka, mint modell szerepének tudatosítása (öltözködésével, beszédstílusával, magatartásával, egész lényével hatást gyakorol a gyermekekre).
- A közös munkafolyamatos értékelése, rendszeres felkészülése a feladatokra.

4. Az óvodapedagógus modell szerepe:

Valljuk, hogy:

- Az óvodapedagógusnak kulcsfontosságú szerepe van a gyermek nevelésében, kapcsolatuk aktív és kölcsönös.
- Lényével, egész személyiségével modellként áll a gyermekek előtt.
- Magatartása legyen határozott, ugyanakkor szeretetteljes és őszinte.
- Törekedjen a toleranciára, jellemezze az empátia készség és kreativitás.
- Az óvodapedagógus magatartását jellemezze az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség megléte.

- Vállalja fel egyéniségét és kreatívan irányítsa a rábízott gyereket, lehetőséghez mérten döntéseibe vonja be a gyermekeket.
- Jellemezze a pedagógiai optimizmus.

4. A környezetben élők hatásai:

Valljuk, hogy az óvoda környezete, az ott élő emberek, hatással vannak nevelő munkákra. Figyelembe vesszük a környezetben élők véleményét, igényeit, javaslatait. Nevelő munkánk során a lehetőségekhez mérten hasznosítjuk azokat.

III. A FEJLESZTÉS TARTALMA

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladat rendszerén keresztül valósul meg. A négyes feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól.

A négyes feladatrendszer elemei: 1. A játék és tanulási tevékenység

2. Társas és közösségi tevékenység

3. Munka tevékenység

4. Szabadidős tevékenység

A feladatrendszer elemei egymást átszőve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodás korú gyermek nevelésének tartalmát.

Célunk:

- Sokféle tevékenységet biztosító tárgyi környezet kialakítása.
- A tévedés szabadságának lehetősége.
- A munka megbecsülésére nevelés.
- Önálló munkavégzésre való képességek fejlesztése.
- Véleménynyilvánítás, képességek kibontakoztatása.
- Megfelelő motiváltság a közösségi tevékenységekben való részvételre.
- Termékeny idő-felhasználási lehetőségek közötti szabad választás.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- A különböző csatornákon kapott ingerek integrációja révén legyen képes tapasztalatszerzésre és a korábbi tapasztalatok új információkkal történő összevetésére.

- Használjon egyszerű gondolkodási műveleteket.
- Jelenítse meg érzéseit, gondolatait szóban, képen.
- Alakuljon feladattudata, feladattartása.
- Törekedjen önállóságra különböző ismert helyzetekben.
- A rendelkezésére álló szabadidőt igyekezzen tartalmasan kitölteni.

1. Játék és tanulási tevékenység

A *játék* a 2.5-7 éves korú gyermekek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék olyan komplex tevékenységforrás melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában céljai eléréséhez. Legfőbb célkitűzéseinket szem előtt tartva olyan tulajdonságok fejlődhetnek ki a gyermekben, a játéktevékenységen keresztül, ami később a társadalomba való beilleszkedését nagymértékben elősegítheti. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Célunk:

- A szabad, elmélyült, önkéntes, spontán játék lehetőségeinek biztosítása.
- A játéktevékenységeken keresztül a külvilág elemeinek megismertetése.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A szociális kreativitás, kommunikáció és kooperáció fejlesztése (kreatív együttműködés, magatartásmódok, nyitottság a másik iránt, viselkedési szabadság, ízlésformálás, társas kapcsolatok, konfliktus megoldások).
- A játék rendjének szokássá válása.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.
- A szociokulturális hátránnyal felkerült, és cigány gyermekek integrált fejlesztése.
- Fogyatékos gyermekek játéklehetőségének megteremtése

A játéktevékenység fajtái:

a) gyakorlójátékok

- ismétléses cselekvések közben anyagok, eszközök megismerése,
- szöveg-, dallam-, mozgásismétlő játékok; ritmusjátékok, - egyszerű szabályjátékok - játékszabályok megismerése, elfogadása, követése,

- A részképességekben enyhe lemaradást mutató gyermekeknél (szerepjáték és konstruáló játék)

b) szimbolikus- szerepjátékok:

- egyszerű szabálykövetések (egyénenként és csoportokban),
- jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása,
- a játékszabályok elfogadása és betartása,
- a környezet jelenségeinek eseményeinek beépítése, önálló vagy csoportos játékban,

c) konstruáló játékok:

- összerakosgató, összeszerelhető játékok, egyéni elképzelések alapján,
- összerakosgatások, szerelések, egyszerű az élethelyzeteknek megfelelő tárgyak elkészítésével (valóság és a képzelet közelítésével)

d) szabályjátékok:

- verbális, mozgásos és manipulatív játéktevékenységek során önálló szabályra figyelések.

e) udvari játéklehetőségek:

A fent felsorolt játékfajták illetve játéktevékenységek mellett nagyobb teret kap a mozgás:

- nagy mozgások fejlesztése (mászókák, korlátok stb.)
- egyensúlyérzék fejlesztése, (célirányos eszközökkel)
- vesztibuláris rendszer mozgósítása,
- ügyesség, gyorsaság fejlesztése.

f) az óvónő játéka a gyerekekkel:

- az óvónő olyan tudatos tevékenysége melynek segítségével adott gyermekkel játéktevékenységen belül egy-egy területen részképességeket fejleszt, illetve tehetséggondozást végez.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot válasszon.
- Kapcsolódjon be közös játékokba.
- Legyen önálló, kezdeményező megnyilvánulásai.
- Alakuljanak ki pozitív érzelmei társai iránt.
- Legyen kezdeményező magatartású.
- Vegyen részt aktívan az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Legyen képes szabályjátékok megtanulására.
- Tartsa be és kövesse a megismert szabályokat.

- Fejlődjön és erősödjön kreativitásuk
- Legyenek egyéni ötletei javaslatai.
- Válasszon helyesen adott tevékenységhez anyagot és eszközt.
- Legyen képes saját élményeinek eljátszására.
- Fogadja el társai javaslatait, ötleteit.

Értékelés:

A fejlesztés várható eredményeiben megfogalmazottak megfigyelése az életkori sajátosság szerint.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A gyermek esetén a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz, utánoz, tanul a kisgyermek. Játék közben erősödik kreativitása, játékosan szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanatban alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán és irányított módon tanuljon a kisgyermek. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. A program biztosítja az óvodapedagógusok számára a gyermekek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Lehetséges formái:

- Kötetlen szervezeti formában a játék adta lehetőségek összes alkalmával - spontán illetve irányított játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Önálló és az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás - és viselkedés, tanulás.
- A gyakorlati problémamegoldás.
- Cselekvéses tanulás

Tanulás

Célunk:

- Érdeklődés, kíváncsiság felébresztése az egyes tevékenységek iránt.
- Tapasztalatszerzés, gondolkodás örömeinek átélése.
- A megismerési képességek fejlesztése.
- A tudás, tanulás iránti vágy felébresztése.
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakulása.
- A beszédészlelés és beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése.
- Problémahelyzetek megoldása.

Tartalom:

- Értelmi képességek fejlesztése.
- Közvetlen tapasztalatszerzések, megfigyelések (a természeti és társadalmi környezetből)
- Figyelemirányítás a lényeges közös jegyekre.
- Élmények, benyomások felfogása, emlékezetből való felidézése.
- Kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító tevékenységek.
- Szókincsfejlesztés.
- Megfigyelések végzése közösen és önállóan.
- Egyéni élmények, beszámolók, tapasztalatok felidézése emlékezetből
- Megbízások elvégzése (emlékezet fejlesztés).
- Jelenségek változásainak megfigyelése, azok összefüggései.
- Összehasonlítások és megkülönböztetések irányított és spontán megfigyelésekkel.
- Beszédfejlesztés.
- Többféle megoldási lehetőség keresése.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Tudjon önállóan konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni megismert modellek alapján.
- Alakuljon feladattudata.
- Ismerje saját értékeit.
- Legyen önálló a begyakorolt feladatok megoldásában.
- Végezzen önálló megfigyeléseket, ismerje fel a jelenségeket változásukban is.

- Fedezzen fel konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.
- Törekedjen többféle megoldás keresésére.
- Szándékos figyelmének tartalma érje el a 10-15 percet.
- Legyen képes gondolatait érthetően szavakba, mondatokba foglalni.
- Különítse el a mese és a valóság elemeit.

Értékelés:

- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

2. Társas, közösségi tevékenység

A gyermekekkel szemben támasztott két fő követelmény:

Tanuljon meg másokkal érintkezni és együtt működni. A kooperációs és kommunikációs képességek pedagógiai szempontból sikeres formálásnak legfontosabb feltétele, hogy a tevékenység értéktartalma és hasznossága nyilvánvaló, felismerhető tudatosítható, átélhető legyen. Pedagógiai programunk négyes feladatrendszerével megfelelő bázist nyújt a kooperációs és kommunikációs képességek kifejlesztéséhez. Nagyon fontos feladat az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására.

Célunk:

Egymás közötti bizalom kiépítése (óvodapedagógus-gyermek, gyermek- gyermek, dajka-gyermek).

- Természetes társas szükséglet kielégítése.
- Szokás és norma rendszer megalapozása.
- Közös élményekre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.
- Biztonságérzet keltése a csoportban való tartózkodás során.
- Alá-fölé és mellérendeltségi helyzetek átélése és elfogadása.
- Egymás iránti tolerancia alakítása.
- Egymás megbecsülésének kialakítása.
- Szűkebb és tágabb környezet megismerésével, alakuljon ki a szülőföldhöz kötődés.
- Hagyományok kialakítása, ápolása, tiszteltben tartása.
- A különbözőség elfogadására, tiszteletére nevelés.

Tartalom:

- A természetes rokonszenv alapján szerveződő csoportok közös tevékenységeinek megszervezése.
- Közös élmények átélése (születésnap, kirándulás, szereplés, mozi és színházlátogatás).
- Közös készülődés műsorokra, rendezvényekre.
- Részvétel helyi illetve egyéb rendezvényeken életkori sajátosságának megfelelően.
- Társas játékok, közös munka, együttjátás, komplex foglalkozások és állandó tevékenykedtetés biztosítása.
- Napirend rugalmas kialakítása és betartása.

Fejlesztés várható eredménye:

- Felajánlja segítségét a felnőtteknek, gyerektársainak, ha ennek szükségét látja.
- Szívesen tevékenykedik a csoport érdekében.
- Érdeklődik társa és a felnőttek iránt (csoporton belül).
- Képes egyéni érdekeit a csoport érdekeinek alárendelni.
- Legalább egy társ kapcsolattal rendelkezik a csoporton belül.
- Figyelemmel van a felnőttek és a gyermektársai iránt.
- Igyekszik - szituációtól függően - elfogadni az alá-, fölé-, és mellérendeltségi helyzeteket.
- Elfogadja csoporttársaiban a különbözőségeket
- Alakuljon ki szokásrendszere.
- Tudjon rugalmasan alkalmazkodni a napirendhez.
- Rendelkezzon alapvető közösségi magatartással és alkalmazkodó képességgel.

Értékelés:

A csoportban zajló mechanizmusok, egyéni reakciók megfigyelése - szükség esetén külső segítségadás az aktuális tevékenységek során.

Ünnepek, ünnepélyek és megemlékezések

1. Az óvodai élet hagyományos ünnepei (Mikulás, Anyák Napja, Évzáró, Gyermeknap, a gyermekek név és születésnapjai)
2. Néphagyományhoz kapcsolódó ünnepek (Advent, Karácsony, Farsang, Húsvét)
3. Nemzeti ünnepekről történő megemlékezés (okt. 23., március 15., augusztus 20.)

4. Időszakos ünnepek, melyek adott alkalomhoz kapcsolódnak (Nemzetközi Hulladékgyűjtő nap, Takarékosági Világnapja, Állatok Világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja, Víz világnapja, Idősek Világnapja)
5. Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek (gyereknapi, családi nap, egészség nap, falunapi stb.)

3. Munkatevékenység

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munkajellegű játékos tevékenység.

A munka a gyermek mindennapi tevékenységének része, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. A munka-jellegű tevékenységek megszervezésénél figyelembe kell venni a csoport összetételét (életkor, egyéni fejlettségi szint, szociokulturális háttér).

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. Alapvető követelmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyermekek, amihez kedvük van, és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek megvalósítani.

Célunk:

- A család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közelítése.
- A munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek érzékeltetése.
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakulásának segítése, támogatása.
- Munkamegosztásra nevelés.
- Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok újakkal való bővítése.
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés.
- A gyermek célirányos fegyelmének, kötelezettségvállalásának alakítása.
- Jártasságok alakítása eszközök, szerszámok használatában.
- Önálló munkavégzés.
- Rendszeres, folyamatos tevékenykedtetés.

Tartalom:

Szükségletekből fakadó tennivalók:

a) alkalomszerű munkák:

- egyszeri vagy ismétlődő tevékenységek óvónői segítséggel,
- megbízások önkéntesség alapján,

- ünnepi készülődések (ajándék, tárgykészítés, díszítő munkák),
- udvar és teremrendezések (kisebb tárgyak helyretétele, szállítása, rendrakás),
- üzenetátadások (épületen belül),
- játékjavítások óvónői segítséggel.

b) növények gondozása:

- megfigyelő tevékenységek irányítással,
- közreműködés növényápolásban óvónői segítséggel,
- segítségadás a nagyobbaknak,
- folyamatos növényápolás (ültetés, átültetés, öntözés, gyomlálás),
- évszakokhoz kapcsolódó munkák (előkészítő és betakarítási munkákban való részvétel),
- környezetrendezések,
- gyűjtőmunkák (a gyűjtött anyag elhelyezése, rendezése).

c) napos munka:

- étkezés előkészületeinek teendői,
- terem- és udvarrendezésben való részvétel (játékok, eszközök előkészítése, elrakása).

d) alkalmi munkák, feladatok:

- üzenetközvetítés,
- rendrakás, tisztogatás, kisebb javítások,
- ajándékkészítés, díszítő munkák egyéni ötletek alapján is,
- segítségadás a kisebbeknek kérésre és önálló indíttatásra.

Értékelés:

Folyamatos konkrét, reális, az adott gyermekhez mért fejlesztő értékelés.

4. Szabadidős tevékenység:

Valljuk, hogy a szabadidős foglalkozásoknak azért kell a saját, semmivel sem helyettesíthető helyüket és szerepüket kivívniuk a nevelési intézményben, mert másképpen a gyermek sohasem tanulhatja meg, hogyan gazdálkodik az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel. A szabad, autonóm egyéniség által determinált öntevékenység egyenlő a döntéssel. Ennek közelében kell eljuttatni a gyermekeket. Elsősorban a délutáni időszakban jut idő arra, hogy a gyermekek az óvónők által felkínált lehetőségek közül szabadon választhassanak. A csoportok elszigeteltségének megszüntetésével kitágítjuk a gyermekek élet és mozgásterét, ami maga után vonja gyermeki önállóság, kezdeményező készség és döntési képesség kifejlődését. Mindezek mellett az egyéni képességek megmutatására, kibontakoztatására igen hatásos eszköz ez a nevelési mód.

IV. A KOMPLEX TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE

A komplex tevékenységek, a fő tevékenységeken (játék, tanulás, munka, szabadidős tevékenységek) keresztül elégíti ki a szükségleteket.

A komplex tevékenységek lényege:

- a) Komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermek szintjén.
- b) A tevékenységeket, probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi

Célunk:

- A viselkedési folyamatok összességét meghatározó, funkcionális rendszert alkotó részfunkciók (érzékelés, motorika, cselekvés, irányítás, beszéd, figyelem, gondolkodás, emlékezet, tanulás, motiváció) kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítása a szenzoros integrációs képesség erősítésén keresztül.
- Alapvető kommunikációs és kooperációs képességek kialakítása.
- A lakóhely néphagyományainak megismertetése.
- Közösségi élmények nyújtása.
- A tapasztalatszerzés igényének felkeltése.
- Az önkifejezés igényének alakítása.

Alapelveink:

- Komplexitás elve
- Egyenrangúság elve
- Tapasztalatszerzés elve
- Külső hatások elve
- Bizalom elve
- Következetesség elve
- Nevelés ellentmondásosságának elve

Tartalom:

1. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex tevékenységek.

1.1 Anyanyelv

1.2 Matematika

2. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex tevékenységek.

- 2.1 Természet, társadalom, ember.
- 2.2 Művészeti tevékenységek:
 - 2.2.1. Mese-vers, dramatizálás, bábozás.
 - 2.2.2. Vizuális tevékenység.
 - 2.2.3. Ének-zene, énekes játék.

3. Az egyén társadalmi feladatait tudatosító, képességeit fejlesztő ismeretek, tevékenységek.

- 3.1 Mindennapi testnevelés.

1. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex tevékenységek.

1.1 Anyanyelv:

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat. Az anyanyelv fejlesztése a kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes minta és szabálykövetéssel, a nevelési folyamat egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani. Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Az óvoda fejlesztési feladatainak tehát a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni, és a gyermekek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni. A fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve lehet értelme.

Célunk:

- A nyelvi fejlődés háttérének részletes feltárása (táj, zsargon, cigány)
- Tájékozódás a gyermekek anyanyelvi fejlettségének szintjéről (hibák, hiányosságok kiszűrése)
- A beszéd fonológiai (hangrendszer és prozódiai hangsúly rendszer), grammatikai, jelentéstani, valamint motorikus rendszereinek fejlesztése életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.

- A hallási és beszédhallási figyelem és a hallási differenciáló képesség fejlesztése.
- Az akusztikus verbális emlékezet fejlesztése.
- A szeriális (sorrend) felfogás és kivitelezés erősítése.
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése a beszéden keresztül.
- A téri és idői ritmusérzék fejlesztése.
- Az anyanyelvi kódok helyes elsajátítása.
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése - szókincsfejlesztés.
- A beszédmegértés képességének fejlesztése.
- A beszédszervek megfelelő mozgásának fejlesztése.
- A beszédkezdés felkeltése és megőrzése.

Tartalom:

- Beszélgetések a napi tevékenységek során.
- Beszélgető körök szervezése
- Beszédművelés:
 - beszédhallás, beszédmegértés és beszédmozgás fejlesztése,
 - helyes-értési gyakorlatok: légző-gyakorlatok, hangadás-gyakorlatok, zöngés-zöngéstelen hangok differenciálása mintakövetéssel, artikulációs gyakorlatok, nyelvgyötrők, gyorsasági gyakorlatok, ritmusgyakorlatok, időtartam-gyakorlatok, hangsúlygyakorlatok, hangerőgyakorlatok, hangutánzó-gyakorlatok, hangfelismerés.
- Idő - és téri egymásutániség felfogása, felismerésének és kivitelezésének fejlesztése (történeti sorba rendezések).
- a beszédhibás gyerekek logopédus által történő speciális fejlesztése.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- Legyen képes a hangokat tisztán képezni és ejteni.
- Beszéljen sokat, a kérdésekre adjon választ.
- Rendelkezzon megfelelő szókincssel.
- Jól használja a helyes kifejező ragokat.
- Beszédben használjon egy-egy több jelentésű szót.
- Minél több új szót használjon mondatalkotásában.
- Nyelvhelyességnek megfelelően fűzze mondatait.
- Vegyen részt nyelvhelyességi gyakorlatok végzésében.
- Használjon kijelentő és közlő mondatokat.

- Törekedjen az összefüggő beszédre.
- Csoportos beszélgetés során legyen kialakult beszédfigyelme.
- Beszédben használjon metakommunikációs elemeket érzelmeik kibontakoztatására.

Értékelés:

Folyamatos megfigyelési szempontok:

- helyes-éjtés, hangképzés helyessége,
- kifejezőképesség szóban,
- beszédkedv,
- beszédfigyelme,
- emlékezet fejlettsége,
- bekapcsolódás a közös tevékenységbe,
- utánzókedv és ismételt játékos begyakorlások száma és szintje,
- szókincs.

1.2 Matematika

Felfogásunk a matematikai nevelés önállóságát hangsúlyozza. Ez nem jelenti természetesen azt, hogy a matematikai nevelés nem komplex formában a gyerekek észlelésére, érzékelésére és a megismerési vágyára épülve valósulna meg.

A matematikatanulás az óvodában, több formában megjelenik

- utánzásos minta-modellkövető,
- spontán játékos tapasztalatszerzés.

Az óvodapedagógus által

- irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés,
- gyakorlati problémafelvetés
- gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázat,
- óvodapedagógus által kezdeményezett kötetlen és kötött tevékenységek

A matematikai nevelés terén két életkori szintet jelölünk meg:

- **2.5-4 éves kor: bevezetés a matematikába.**

Feladat: a matematikai kíváncsiság, és érdeklődés kibontakoztatásának segítése a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

- **5-6-7 éves kor: intenzív fejlesztési szakasz.**

Feladat: az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, rész-képességek gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.

Célunk:

- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre.
- A spontán felfedezés örömeinek érzékelteése.
- Tapasztalatok szerztetése az emberi és tárgyi környezet elemeiről, megfelelő tájékozottsági szint kialakítása a gyermek saját környezetében.
- A szerzett tapasztalatok szempontok alapján történő rendszerzésének megtanítása.
- A környezet jelenségeinek, tárgyainak, mennyiségi viszonyainak rendszerzése.
- Összefüggések megláttatása.
- Valóság objektív megláttatása, bemutatása.
- Ítéloképesség fejlesztése.
- Pozitív viszonyulás kialakítása emberi-tárgyi környezethez.

Tartalom:

- Tárgyak, személyek összehasonlítása.
- Tárgyak válogatása szabadon, vagy adott szempontok szerint.
- Tárgyak, objektumok méreteinek összehasonlítása, összemérése, különbségek megfogalmazása (hosszabb - rövidebb, nehezebb - könnyebb, alacsonyabb- magasabb, keskenyebb- szélesebb, több – kevesebb)
- Sorba rendezések mennyiségi tulajdonságok szerint.
- Mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számolás, bontás).
- Tőszámolás sorszámlálás tízes átlépővel.
- Sorba rendezés sajátos szempontok szerint.
- Halmazok elemeinek meg- és leszámolása 20-ig (több-kevesebb-ugyanannyi).
- Halmazok keletkezése (hozzátevés, elvétel, egyenlővé tevés akár 10-es átlépővel).
- Számlálás 20-ig.
- Becslések mérése (térfogat, felület, hosszúság, súly).
- Állítások megfogalmazása (igaz-hamis eldöntése).
- Történetek alkotása képekről a mennyiségek figyelembevételével.
- Tulajdonságok, formák, színek, méretek vizsgálata.
- Vonalak megfigyeltetése (áthúzás, beszínezés, egyenes, ferde, rajzolás, zártvonal).

- Geometriai tulajdonságok megfigyelése: építés, szabadon, építmények lemásolása, építés rajz alapján, síkbeli építések, síkmértani elemekből, (takarások).
- Térbeli alakzatok megismerése pl.: kocka, téglatest, gömb.
- Testek körberajzolása, színezése: síkformák, háromszög, téglalap, négyzet, kör.
- Tevékenységek tükörrel: szimmetria létrehozása.
- Irányok megfigyelése (bal-jobb, alá-fölé, mellett-között, előtt-mögött, vízszintes-függőleges)
- Arányok, ellentétpárokkal való ismerkedés (kicsi-nagy, hosszú-rövid, hideg-meleg, széles-keskeny, egyenes-görbe stb.).
- Rész-egész viszonyának megfigyelése.
- Labirintusban való tájékozódás.
- Jó képességű gyermekek továbbfejlesztése:
páros, páratlan számok,
számszomszédok (kisebb, nagyobb)
relációs jelek megismerése
- Térben tájékozódás (nagymozgások térben, tükörben tárgyakhoz viszonyítva, testrészek mozgatása párhuzamosan és ellentétesen).

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Hasonlítsa össze mennyiségeket (több-kevesebb-ugyanannyi).
- Alkosson megfelelő szöveget, a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről.
- Tudjon meg - és leszámolni tízes átlépéssel 20-ig.
- Nevezze meg térbeli állások helyzetének irányait (jobb-, bal-, előtt-, mögött-, alatt-, fölött-, mellett stb.)
- Válogasson alakzatokat, tárgyakat szempontok szerint.
- Másoljon alakzatokat síkban és térben.
- Ismerje fel a kockát, téglatestet, a gömböt.
- Ismerje a síkidomok közül a négyzetet, háromszöget, kört és téglalapot.
- Alkosson tükörrel szimmetrikus alakzatokat.

Értékelés szempontjai:

Kérdésekre adott válaszok helyessége:

- megértette-e a feladatot,
- elvégzi-e a feladatot,
- igényel-e segítséget vagy önálló,
- mennyi időre van szüksége a feladat elvégzésére,
- milyen a megoldás minősége.

2. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex tevékenységek

2.1. A külső világ tevékeny megismerése.

Természet- társadalom- ember - születéstől felnőttkorig

Ez a komplex foglalkozás, mint elnevezésekből is kitűnik, szeretné egységben megmutatni és érzékeltetni azt, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető.

„ A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.”

A természet megfigyelése, a természet szeretetére, óvására való neveléssel és a természetben végzett tevékenységekkel a kisgyermek természet és ember központú nevelése.

Mindig csak azt és annyit dolgozunk fel, amennyihez élményt tudunk adni, vagy ami iránt adott az érdeklődés (óvodai, otthoni vagy egyéb élmény nyomán).

Célunk:

- A gyermeket körülvevő valós természeti és társadalmi környezetből megismertetni
- mindazt, ami megérthető és hasznosítható a gyermek számára.
- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre.
- A felfedezések örömeinek érzékeltetése.
- Tapasztalatok szereztetése a természeti, emberi környezet elemeiről, megfelelő tájékozottsági szint kialakítása.
- A szerzett tapasztalatok szempontok alapján történő rendszerezésének megtanítása.
- Összefüggések megláttatása.
- A valóság objektív bemutatása.
- Pozitív viszonyulás kialakítása természeti –emberi-, tárgyi környezethez.

- Környezettudatos nevelés
- Szokások elsajátítása, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges
- magatartásformák kialakítása.

Tartalom:

Természet - társadalom - ember - születéstől felnőttkorig

- Az élettelen természet anyagai.
- Az élettelen természet változása: időjárás, évszakok.
- Természetvédelmi tevékenységek évszakok szerint.
- Élő természet elemei: növények, állatok, ember.
- Községünkben legelterjedtebb növények (zöldségfélék, virágok, fák, gyümölcsök) megismerése, termesztése.
- A legismertebb ház körüli állatok életmódja, haszna.
- A legfontosabb vadon élő állatok életmódja.
- Környezetünkben gyakran előforduló bogarak, rovarok életmódja.
- Ismert madarak megfigyelése.
- Állatvédelem.
- A víz élővilága (növény-állat).
- Az ember feladta és munkája a természetben, növény és állatvilágban.
- Mennyiségi és téri viszonyaira vonatkozó tapasztalatok

Az óvoda környezete:

- A felnőttek munkája, a gyermekek tevékenysége.
- Az óvoda épülete - közintézmények a községünkben.
- Környezetünk rendezése, tisztántartása
- Az emberek munkája az egyes munkahelyeken - foglalkozások, eszközök, felszerelések az egyes munkahelyeken.
- Ünnepi készülődés a községben.
- Közlekedés a faluban - biztonságos tájékozódás.
- Közlekedés a városban - tapasztalatszerző kirándulás.
- A közlekedés eszközei, lehetőségei, szabályai dolgozói,

Emberi környezet:

- Család, a család élete, családtagok.
- Foglalkozások a családban.
- Életmód.

- Testünkkel kapcsolatos elemi ismeretek, legalapvetőbb egészségügyi szokások, szabályok.
- Orvos, fogorvos, védőnők munkája.
- Színek megismerése, azonosítása.
- Iskola élet megismerése.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- Tudja az évszakok nevét, jellemzőit, a napok nevét, sorrendjét, napszakokat.
- Ismerje az évszakok és természetváltozás összefüggéseit.
- Vegyen részt növénygondozásban magtól- magig.
- Vegyen részt elemi természetvédelmi tevékenységekben.
- Helyezze főbb csoportjaiba az élőlényeket.
- Tudjon alapvető állatgondozási műveletekről.
- Válogasson élőlényeket szempontok alapján, alkalmazza a gyűjtő fogalmakat Ismerje néhány községünkben lévő középület funkcióját.
- Nevezze meg a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát.
- Helyi szinten biztosan tájékozódjon a gyalogos közlekedésben.
- Legyen tapasztalata a városi közlekedésről.
- Tudja személyi adatait, életkorát.
- Nevezze meg saját testrészeit, érzékszerveit.
- Ismerje és tartsa be az elemi egészségügyi szabályokat.
- Ismerje a színeket.
- Alakuljon ki énképe és tudja hova, mely közösséghez tartozik

Értékelés:

Folyamatos megfigyelés.

Kérdésekre adott válaszok helyességi szempontok:

- megértette-e a feladatot,
- elvégzi-e a munkát,
- érti-e az összefüggéseket,
- betartja-e a szabályokat,
- rendelkezik-e az életkorának megfelelő ismeretekkel.

2.2 Művészeti tevékenységek

A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése az egyetemes emberi kultúra megismerése már óvodáskorban elkezdődhet. Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket. A művészeti tevékenységek fogalom rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe mese-vers, bábozás, dramatizálás, az ének-zene, tánc, a játék, a festés, agyagozás, rajzolás, a barkácsolás épp úgy beletartozik, mint a környezet esztétikája. A művészeti tevékenységek tehát nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játék időben, vagy szabadidőben épp úgy gyakorolhatnak a gyerekek, mint a nap folyamán bármikor.

2.2.1 Mese-vers dramatizálás, bábozás:

„A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.”

„Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.”

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás, a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Lényeges, hogy minden nap meséljünk, vagy verseljünk valamilyen formában. Fontosnak tartjuk a könyvből mondott meséket is, nagy figyelmet fordítva kontaktus megteremtésére és megtartására. A mese-vers anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmesekincs megismertetése adja, de a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Teremtsünk lehetőséget a gyermekek önálló szöveg, ritmus és mesemondásához.

A DIFER fejlesztési rendszerébe nagyon jól beágyazódnak a mesék. A mesetudat fejlődése mellett fontos a gyermeki logikus gondolkodás tudatos fejlesztése, a mesélést követő beszélgetésekkel, melyek a cselekmény összefüggéseire, egy-egy fontos részletére utalnak. Ezek az összefüggések reálisak, fiktívek, elemiek, egyszerűek, összetettek, lehetségesek, hipotetikusak. Ennek alapján a beszélgetést kezdeményező óvónő kérdéseire következtetéseket fogalmaznak meg. Segítsük elő, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a gyermekek a nekik tetsző meséket. A gyakori

ismétlést, a mese többszöri feldolgozását kedvelik az óvodások, erre legyünk tekintettel. Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. A kedvenc meséből átvett fordulatokból szívesen szerveznek játékot. Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával.

Célunk:

- Igény kialakítása az irodalmi élményekre - irodalmi fogékonyság megalapozása.
- Könyv iránti vonzódás kibontakoztatása és a könyvvel való helyes bánásmód elsajátítása.
- Metakommunikációs elemek jelentésének megismertetése.
- Mese, vers, mondókák iránti szeretet alakítása.
- A mondókák, mesék, történetek, mondák, nyelvi kultúrájának megismerése, a néphagyomány ápolása.
- Klasszikusaink és a mai magyar költőink gyermekekhez - gyermekeknek szóló verseinek megszerettetése.
- A mozgással kísérhető versek során nagy mozgások fejlesztése, szem-kéz koordináció fejlesztése, térpercepció, a tér bemozgása.
- Verbális fejlesztés, testrészek, cselekvések, irányok, helyzetek, formák megismerése.
- A cigány kisebbség kultúrájából népmesék, vagy egyéb népköltészeti alkotások alkalmoszerű megismertetése.
- A báb, a bábjáték adta érzelmi kifejező eszköz megszerettetése.
- A dramatizálás adta fejlesztési lehetőségek kibontakoztatása (nagymozgás, szereplési vágy, beszédkézség, kifejezőkészség).

Tartalom:

- Vers- és mesemondások.
- Irodalmi művek hallgatása - mondókák (népi mondókák, kiszámolók, hintázók, labdázók, párválasztók, felelgetők, lovagoltatók, csiklandozók, altatók, ébresztgetők),
- mesék - verses mesék – versek.
- Irodalmi művek dramatizálása - tevékenységek, cselekvések megfigyelése, eljátszása, mozgással, testtartással, érzelmek kifejezése mimikával, tekintettel, gesztikulációval.
- Irodalmi művek eljátszása - dramatizálás, bábozás.
- Könyvek, folyóiratok nézegetése.
- Színházi élmények nyújtása (gyerekelőadások, bábszínházi előadások).

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére:

- Szívesen mondjon spontán módon is mondókákat, verseket, meséket, hozzájuk tartozó játékok szövegeit, és ismerje mozgásait.
- Kapcsoljon ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalomhoz.
- Tudja a megismert szavak jelentését, megfelelően használja azokat.
- Tudjon kiegészíteni szóban ismert meserészletet.
- Legyen képes a hallottak képi megjelenítésére.
- Jegyezze meg a mese legfontosabb elemeit, nevezze meg azokat /szereplők, események/
- Szívesen, örömmel hallgasson mesét.
- Legyen igénye a hallott irodalmi művek újrhallgatására.
- Figyelmesen tudja végighallgatni óvónőjét, társait.
- Képes legyen korának megfelelő színházi előadás cselekményének követésére.

Értékelés:

- mesehallgatásba való bekapcsolódás,
- bábhasználat,
- mesekönyvek iránti érdeklődés,
- a gyermek önálló mesemondása,
- történet megjelenítés,
- versek, mondókák, pontos szöveg visszaadása,
- vers ritmusának, lüktetésének visszatükrözése.

2.2.2. Vizuális tevékenységek

„A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.”

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A napi tevékenységek során komplexen jelenik meg, a nap bármely szakaszában végezhető a megfelelő feltételek biztosítása mellett. A gyermek, az őt környezetében érő spontán vizuális ingerek és a kezdeményezett tevékenységek hatására, egyaránt fejlődik, tapasztalatokkal gazdagodik. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Fontosnak tartjuk, az eszközök használatával való megismertetést, különböző technikák megmutatását, mivel ezek gyakorlása, pontosítása juttatja el a gyermeket arra

a szintre, hogy „művei” kifejezővé váljanak, tükrözzék a világról szerzett ismereteiket. Sokrétű tapasztalatot szerez a körülötte lévő tárgyakról, dolgokról, azok viszonyáról, térbeli elrendezéséről. „Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.”

Célunk:

- Vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak megfelelően.
- A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagítása
- A vizuális jelrendszer megismertetése /pont, vonal, folt, színek, formák/.
- A vizuális megértés, befogadás alapozása.
- A képi, - plasztikai, - konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- A vizuális percepció fejlesztése.
- Taktilis (tapintás) ingerek erősítése.
- Az ingerek más ingerekkel történő integrálása.
- Szín és formavilág gazdagítása.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése (különböző anyagok és technikák megismertetése).
- Érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenységei iránt.
- Kézmozgások finomítása.
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- Sokféle lehetőség megmutatása képi, - térbeli megjelenítésre.
- A térbeli tájékozódó-képesség fejlesztése.
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció kialakítása.
- Tehetséggondozás

Tartalom:

Vizuális percepció

- alak, háttér: keresztezett vonalak felismerése, rejtett formafelismerés, keresztezett formák differenciálása, alak és háttér cseréje,
- alakállandóság: formaállandóság, geometriai formák különböző nagyságainak összehasonlítása,
- térbeli helyzet: tárgyak szemléltető viszonyított kapcsolatának felismerése, figurák fordítása, forgatása, részek helycseréje, tárgyak egymáshoz viszonyított helyzete,

- térbeli viszonylagosság: két tárgy helyzetének megnevezése, alak-kiegészítése, részek összeillesztése, célirányos útkeresés.

Vizuális nyelv:

- képalakítás a vizuális elemek használatával (vonal, folt, forma, színek),
- képfelület kitöltése,
- A vizuális elemek egymáshoz való viszonyának megfigyelése, rendezése a képfelületen (soralkotás, hasonlóságok, ritmus),
- Vizuális - taktilis ingerek - újfestés.

Kifejezés:

- táj, terek viszonyainak megfigyelése, ábrázolása,
- egyszerű természeti és mesterséges formák megfigyelése, ábrázolás,
- képalkotás saját élmények, emlékezet útján,
- képző - és népművészeti alkotások képek nézegetése,
- technikák megismerése (rajzolás, festés, papírragasztás, mintázás, papírhajtogatás, egyszerű nyomhagyások).

Vizuális kommunikáció:

- színek keverése,
- mindennapokban használt információs jelek, megismertetése (közlekedési jelzőtáblák, járművek jelei, egyszerű ábrák).
- építés,

Tárgyi - és környezeti kultúra:

- tárgyalkotás szabadon, térrendezések, konstruálás, mintázás,
- anyagalakítások (gyurma, agyag, textil, fonal, dobozok, papír, gyöngyözés, termések, kavicsok, homok, építőkocka, hó, gipsz).

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Tudjon kifejezni a képfelületen elemi térviszonyokat.
- Használja a képi kifejezés eszközeit.
- Hangsúlyozza alkotásaiban a jellemző jegyeket, formákat.
- Emberábrázolásban jelenjenek meg a részformák, esetleg egyszerű mozgások.
- Alkosson képet élmény, emlékezet alapján.

- Megfelelően használja az eszközöket - rendelkezék helyes ceruzafogással, tartsa tisztán az eszközöket.
- Tudja alkalmazni mintakövetéssel a technikai eljárásokat.
- Nevezze meg a színeket, azok sötét és világos árnyalatait.
- Vegyen részt a tér rendezésében, figyelembe véve az alapvető térviszonyokat.
- Megfigyelés után tudjon formát mintázni.
- Készítsen önállóan vagy társaival közösen modellt, makettet.
- Díszítsen tárgyakat saját elképzelései alapján.
- Legyen véleménye saját és társai „műveiről”, műalkotásokról.
- Rendelkezék koordinált szem és kézmozgással.

Értékelés:

Egymás és saját munkánk nézegetése - tanácsadás, segítségadás.

A „művek” bemutatása helyi kiállításokon

Az értékelés szempontjai:

- helyes eszközhasználat,
- vizuális emlékezet szintje,
- kézmozgások, fogások,
- tiszta, rendezett alkotás,
- egyéni megoldások, ötletek.

2.2.3 Ének - zene, énekes játék

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok a népi gyermekdalok az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvoda mindennapi része, mint a napi mese vagy séta. Tehát e tevékenység is komplexen jelenik meg, napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, vagy körjáték játszására. Ahogy a verset, úgy a dalt, mondókát is hozzákapcsoljuk tevékenységeinkhez, környezetünk jelenségeihez. Az énekes népi gyermekjátékok és válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek alakításában.

Célunk:

- A gyerekek zenei élményekhez juttatása - az óvónő éneke, vokális és hangszeres zene segítségével közös éneklésen és a zenei érdeklődés felkeltésén keresztül.

- Az éneklés, zenélés tevékenységeinek megszerettetése.
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- A népi hagyományok –a kortárs művészeti alkotások, a műzenei, és más népek dalainak zenéinek megismertetése.
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, a hagyományok ápolására való törekvés.
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- nagymozgások fejlesztése,
- egyensúlyérzék fejlesztése,
- finom-motorika fejlesztése,
- szem-kéz -láb koordinációjának fejlesztése.
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, közös zenéléseken keresztül.
- Hangszerek használatának megismerése, gyakorlása.
- Gépi zenehallgatás változatos élménynyújtás
- A gyerekek megismertetése alkalomszerűen, nemzeti etnikai kisebbség zenei világával

Tartalom:

- Magyar népi énekes-mozgásos játékok, más népek dalai, kortárs művészek dalai, játékaik egy- és kétszemélyes játékok.
Altatók, hintáztatók, simogatók, hajladozók, höcöggetők, lovagolók, tapsoltatók, sétáltatók, táncoltatók, labdázók, stb.
Körjátékok és dalaik (fogyó és gyarapodó játékok párválasztók, sor és ügyességi játékok).
- Magyar népszokások, a hagyomány dalai, játékaik - más népek dalai:
Táncos játékok (lakodalmas, alakoskodók, vonulások, táncok, átalakuló játékok kapcsolódós játékok, kapuzók).
Népszokások a négy nagy ünnepkörhöz kapcsolódva.
- Gyermeknek írt műdalok.
- Hangszeres zene hallgatása: magyar népzenei alkotások (vokális és hangszeres zene), műdalok alkalmi dalok (ünnepek dalai).
- Rögtönzött hangszerek készítése.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Tudjon kb. 20 magyar dalt elénekelni.
- Tudjon természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- Énekeljen hat hangterjedelmű dalokat, dúdolja az ismert dallamokat.

- Felelgetős dalt énekeljen társával, vagy a csoporttal.
- Énekeljen vissza dallamot.
- Különböztesse meg és reprodukálja a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú Fogalom párokat dallamban, ritmusban.
- Fejezze ki cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- Tudjon egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással.
- Törekedjen a tiszta éneklésre.
- Hallgassa figyelmesen a bemutatott zenét.
- Énekeljen alkalmi dalokat ünnepkörökhöz kapcsolódva.
- Ismerjen fel dallamotívum alapján hallott dalt, néhány természeti környezetbeli hangot (többféle zenei és zörejhangot), hangszereket (ritmushangszereket és a furulya hangját).
- Ismerjen néhány térforma alakítási lehetőséget (kör, csigavonal).
- Találjon ki dallamhoz mozgást, játékot.

Értékelés:

Folyamatos megfigyelés szempontjai:

- hangtisztaság, ritmika, szövegmondás énektechnika,
- éneklés és mozgástempó szabályossága,
- ritmushangszerek kezelése,
- szívesen énekel-e, kezdeményez-e énekes játékot, hangszeres, vagy zenés elfoglaltságot

3. Egyéni társadalmi feladatait tudatosító, képességeit fejlesztő ismeretek, tevékenységek

Mindennapi testnevelés

A programunk lényeges eleme a testi fejlesztés, amely a rendszeres mozgáson keresztül a mindennapi testnevelés keretében történik-e az óvodában. Napi 20-30 perces testmozgás és a heti egy szervezett testnevelés foglalkozás, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, hozzájárul a mozgásigény kielégítéséhez, kondicionális, koordinációs és motoros képességek fejlesztéséhez, fontos szerepe van az egészség megőrzésében és óvásában.

A mindennapi testnevelés, célszerű mindenkor a szabadban végeztetni, és minél több lehetőséget biztosítani a szabad mozgás kifejezésére.

A mindennapi testnevelés objektív feltételei:

Megfelelő hely biztosítása:

- A szabadban füves pályák kialakítása, - labdajátékokhoz -.
- Domb, nagyobb betonozott terület, kavicsos rész létrehozása, guruláshoz, ugráláshoz, szökdeléshez, kerékpározáshoz, görkorcsolyázáshoz.
- Rögzített mászóakák, állványok, függőszerkezetek biztosítása.
- Rögzített farönkök, szükségessége.
- Megfelelő pancsoló, úszómedence.
- Tornaszoba biztosítása.
- Tornaszerek, tornaeszközök.

A mindennapi testnevelés szubjektív feltételei:

- az óvodapedagógus személyisége,
- a testi neveléshez való viszonya,
- a testgyakorlatok mintaszerű végzése,
- együtt mozgás a gyerekekkel,
- az óvodapedagógus szakmai felkészültsége, tudatos szervezési készsége.

Célunk:

- Az egészséges életmód kialakítására nevelés.
- A természetes mozgások alakítása, fejlesztése.
- Pozitív személyiség-tulajdonságok erősítése
- Egészséges versenyszellem kialakítása.
- Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás).
- A mozgás és a mozgásos szabályjáték iránti igény kielégítése.
- Szabálytudat kielégítése.
- A szabad mozgás lehetőségeinek megteremtése.
- Baleset-megelőzés tudatosításának megerősítése.
- A növekedés elősegítése.
- A légző-, keringési-, csont - és izomrendszer teljesítőképességének növelése figyelemmel a mozgásfejlődés lépcsőfokaira.
- A térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodóképesség fejlesztése.
- A szem, - kéz-, láb koordinációjának fejlesztése.
- A nagymozgások, rugalmasság, egyensúly párhuzamos fejlesztése.

- A testrészek megismertetése, testséma ismerete.
- A vesztibuláris (egyensúlyérzetet befolyásoló) mozgások végeztetése,
- Testi deformitások prevenciója

Tartalom:

- *Játékok:*
Szerep, - utánzó, - futójátékok,
Szerepjátékok,
Küzdőjátékok (húzás, tolás, emelés).
- *Gimnasztika -szabadgyakorlatok:* kartartások, nyakizom gyakorlatok, kar, - láb, - és törzsmozgások, testhelyzetek, ellenoldaliságban ritmuskereztezett mozgások kialakítása a mozgáskoordináció kialakulása érdekében.
- *Koncentrációs mozgásgyakorlatok:*
kéziszer gyakorlatok (bot, babzsák, szalag, karika, labda).
- *Járások, futások:*
Természetes járás irányváltásokkal,
Speciális járások, állatjárások utánzása,
Ritmusra járások,
Futás egyenes vonalban és irányváltásokkal,
Lassítás - gyorsítás,
Akadályok leküzdése,
- *Szökdelések ugrások:*
Helyben és haladva a (páros lábon, váltott lábbal), akadályokon át (le, fel, át).
- *Dobások, labdás gyakorlatok:*
Labdafogások, labdaészlelés,
Labdagurítások, labdavezetések,
Labda fel, - és ledobások (alsó és felsődobások),
Labdahajítások.
- *Támasz, - függés, -és egyensúlygyakorlatok:*
Talajon (csúszás, mászás, kúszás, egyensúlyozás)
Padon, zsámolyon, bordásfalon - vízszintes és függőleges irányban,
Gurulások,
Egyensúlyozás emelt szeren (pad).
- *Foglalkozások a szabadban:*

Téli játékok (hógolyózás, szánkózás, esetenként síelés),

Atlétikai vonatkozású gyakorlatok.

- *Úszás* - szabadon és önként választható tevékenység úszótanfolyam keretében.

Fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- A mozgásfejlődés útját figyelembe véve sajátítsa el a természetes mozgások elemeit (fejemelés, kúszás, ülés, állás, nyakizom-erősítés, járás, futás).
- Tegyen különbséget a harmonikus, összerendezett járás, futás tevékenységeiben.
- Ismerje a vezényszavakat, tudjon a hallottak szerint cselekedni.
- Tartsa be és kövesse az adott szabályokat.
- Mozgás közben tudjon irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni az irányok megnevezésével.
- Legyen képes sor- és köralkotásra.
- Egyensúlyozzon egy lábon, valamint különböző szereken, emelt magasságban (10-30 cm) két lábon.
- Tudjon fél és páros lábon szökdelni.
- Ugorjon át kisebb akadályokat.
- Tudjon labdát dobni, megfogni, gurítani, vele célozni.
- A mozgásokban legyen kitartó.

Értékelés:

- Folyamatos megfigyelés
- Motiválások a helyes végrehajtások és az előnyös viselkedésformák (bátorság, tolerancia, segítőkészség stb.) kiemelésével.

V. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére, hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges, a sikeres iskolai munkához.

Testileg egészségesen fejlődő gyermek jellemzői:

- Első alakváltozás, testarány megváltozása, fogváltás.
- Arányosan fejlett test, teherbíró-képesség.
- Harmonikusabb, összerendezettebb mozgás.
- Mozgáskoordináció, finommotorika erőteljes fejlődése.

Lelkileg egészségesen fejlődő gyermek, nyitott, érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre.

Tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek:

- Érzékelés, észlelés tovább differenciálódik,
Tér észlelés fejlettsége, téri tájékozottsága
Vizuális tájékozottsága, térbeli mozgásfejlettsége, testséma kialakulása.
- Az önkéntelen emlékezet: bevésés és felidézés mellett szándékos bevésés és felidézés.
- A megőrzés időtartama megnő.
- Szándékos figyelem megjelenése.
- Nő a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a figyelemmegosztás és átvitel.
- Cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakulóban az elemi fogalmi gondolkodás.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Megfelelő a tempó, hangsúly, minden szófajt használ, mondatszerkezeteket,
Mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat.
Végig hallgatja, megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, környezetéről, tudja nevét, lakcímét szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat.

- Ismeri a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, szűkebb lakhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat azok gondozását, védelmét, felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit
- A viselkedés alapvető szabályait ismeri.
- Kialakulóban vannak azok a szokások, magatartási formák melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális fejlettség:

A szociálisan érett gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van - ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VI. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Óvodánk a társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban van különböző társadalmi szervezetekkel, csoportokkal. Igyekszünk minél szorosabb, tartalmasabb kapcsolatot kialakítani ezekkel a szervezetekkel, csoportokkal, helyi intézményekkel.

1. Család - óvoda:

Cél: Minél tartalmasabb szorosabb kapcsolat kiépítése az együttnevelés érdekében. A szülőt partnerként tekinteni a nevelés folyamatában.

Legszorosabb kapcsolatot az óvodába járó gyermekek családjával kell kialakítani.

- A napi kapcsolattartás lehetőségének biztosítása.
- A családi nevelés megismerése.
- Család és az óvoda szoros együttműködése a nevelés folyamán.
- A családi nevelésben végbemenő funkcionális zavarok, változások korrigálása.
- A hátrányos körülményekben élő gyermekek felzárkóztatása, nevelésben felmerülő hiányosságok pótlása.

Családlátogatás:

Az óvodába érkező gyermek környezetének megismerése a feladatunk. Beszélgetés során tájékozódunk a gyermek helyéről a családban. Megismerkedünk a családi nevelés folyamatával, a család mindennapi szokásaival.

Beszoktatás szülői segítséggel:

A gyermek új emberekkel, környezettel, szokásokkal találkozik. A beszoktatás ideje biztosítson folyamatosságot, könnyítse meg, a szülőtől való elszakadást, egyéni beszoktatási tervvel. Szeretetteljes fogadással megkönnyítjük a változás töréseit.

Közös programok, ünnepek:

A mindenkori lehetőségek biztosításával, egyre bensőségesebb kapcsolat kialakítása a család és az óvoda között. Egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerése a tartós kapcsolat elmélyítését segítse elő.

Nyílt napok:

A családnak lehetőséget biztosítunk, hogy aktívan bekapcsolódhassanak az óvoda napi életébe. Megfigyelhetik a gyermekük helyét a csoportban, viselkedését a közösségben, társas kapcsolatuk alakulását.

Szülői értekezletek:

Az óvodát, a csoportot, a gyermeket és a szülőket érintő kérdéseket beszéljük meg. Az értekezlet szervezésével lehetőséget teremtünk, hogy minél oldottabb legyen a hangulat. Minden szülő érezze azt, hogy ha véleményt tud nyilvánítani, szívesen fogadjuk ötleteit. Törekszünk az őszinte, bizalmas beszélgetés megteremtésére.

Szülői Szervezet és Óvoda

Cél: A szülők reprezentatív bevonása az óvodai életbe, együttműködés, véleménynyilvánítás, javaslattételi jogok gyakorlásával, az óvoda működésének, az óvodában folyó munkának a segítése.

Az óvodában működő „Szülői Szervezet” munkaközösségként működik együtt.

2. Kapcsolattartás egyéb nevelési-, oktatási-, szakszolgálati-, kulturális intézményekkel

2.1. Iskola:

Cél: Igyekszünk megteremteni, hogy az óvoda-iskola kapcsolatrendszer alkalmazkodjon a helyi szokásokhoz, sajátosságokhoz. Felvállaljuk a mindenkori nyitottságot és zökkenőmentes átmenet segítését az iskola felé. Az „Aranyhíd program” végrehajtása.

- A kölcsönös pedagógiai munka megismerése. Látogatások szervezése az első osztályokba, illetve tanító nénik a nagycsoportba.
- Az iskolába menő gyermekek látogatják az első osztályosokat, ismerkednek az iskola épületével és környezetével.
- Volt régi óvodások, ballagó iskolások ellátogatása régi óvodájukba.
- A leendő tanító nénik közvetlen beszélgetése, tájékoztató jellegű értekezése a szülőkkel.

2.2. Pedagógiai szakszolgálatok:

Cél: A szakszolgálaton keresztül igénybe vehető szolgáltatások megkeresése, kihasználása a gyermekek fejlesztésének érdekében.

- Nevelési Tanácsadó.
- Speciális Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság.
- Pszichológus, gyógypedagógus, konduktor szükség szerint folyamatos munkakapcsolat Biztosítjuk a rászoruló gyermek érdekében a szükséges speciális foglalkozást. A speciális fejlesztést végző szakember és az integrációt vállaló óvodapedagógus folyamatos munkakapcsolata.
- Logopédus.

Lehetőséget biztosítunk 4 éves kortól logopédiai foglalkozásra javasolt gyermekek szakszerű foglalkoztatására. Biztosítjuk a korai fejlesztést a rászoruló gyerekek részére.

2.3. Egészségügyi szakszolgálatok:

Cél: Éves munkaterv kidolgozásával a kapcsolatrendszer folyamatának kiépítése.

- orvos,
- szakorvos,
- védőnő.
- Fogorvos

2.4. Gyermek és Ifjúságvédelmi Intézmények, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat:

Cél: Jelzőrendszerként működve, folyamatos kapcsolattartás és együttműködés.

- Speciális szakismeretekkel segítenek a rászoruló családok és gyermekek gondjainak enyhítésében

2.5. Közművelődési Intézmények:

Cél: Kulturális rendezvényeken való részvétel lehetőségeinek biztosítása óvodapedagógus vezetésével, illetve egyénileg szülővel

- Színház,
- Faluház,
- Könyvtár.

2.6. Kapcsolattartás a Szociális Alapszolgáltatási Központtal:

Cél: kölcsönös látogatások, hagyományok megismerése, ápolása, rendezvényeken való részvétel, közös ünneplés az idős emberekkel.

2.7. Kapcsolat a Nemzetiségi Önkormányzatokkal:

Cél: A Cigány, és Román Nemzetiségi Önkormányzatok és az óvoda igényeinek összehangolása. Jelzőrendszerként működjenek az óvoda felé. Partnerközpontúság gyakorlati megvalósítása.

- Az apátfalvi óvodákban a cigány, és román nemzetiséghez tartozó gyermekek fejlesztését, szükségletük, egyéni igényük, képességeik szerint végezzük.

3. Kapcsolat a fenntartóval, a Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézményekkel

3.1 Pedagógiai Intézet

Cél: Időben tájékozódjuk a továbbképzések, szakképzések, egyéb konferencia jellegű előadások lehetőségeiről

- Szakmai továbbképzéseken való részvétel
- Szakképzés igénybevétele
- Részvétel konferenciákon, tájékoztató előadásokon

3.2. Fenntartó

Cél: Szoros együttműködés a fenntartóval. Törvényesség betartása mindkét fél részéről. Partnerközpontú kapcsolat kiépítése a gyermekközpontúság szem előtt tartásával.

- Konzultáció az óvodát érintő szakmai gazdasági döntéshozatal előtt.
- Közös rendezvények, kulturális feladat megoldása
- Önkormányzati MIP
- Intézményhálózat működtetési és fejlesztési terve
- Egyebek

4. Óvoda

- Kapcsolattartás más intézményekkel (kistérségi intézmények).
- „A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.”

VII. SAJÁTOS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

1. Sajátos nevelést igénylő gyermekekkel kapcsolatos feladatok

2. Nemzeti kisebbség és a migráns gyerekekkel kapcsolatos feladatok

3. Gyermekvédelem az óvodában

4. Speciális szükségletű gyermekekkel kapcsolatos feladatok

1. Sajátos nevelést igénylő gyermekekkel kapcsolatos feladatok:

Óvodánkban megvalósuló integrált nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelésük. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvételt és védeltséget.

Intézményünkbe felvehető sajátos nevelési igényű gyermekek:

- Az a **testi fogyatékos** (mozgáskorlátozott) gyermek, akinél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciójavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn.
- Az a **gyengénlátó gyermek** (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig), aki főleg látásuk útján tájékozódik a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebből, kisebb térben tudja azt használni. Nevelése speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is.
- Az **enyhe fokban hallássérült – nagyothalló – gyermek**, akinek a beszédterületben mért hallásszintek enyhe nagyothallás esetében 30-45 dB, közepes esetében 45-65 dB, súlyos esetében 65-90 dB hallásvesztést mutat. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszédhang, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán, (hallókészülék segítségével), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.
- Az **enyhe értelmi fogyatékos gyermek**

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyet a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Célunk:

A községünkben élő speciális nevelési szükségletű – sajátos nevelést igénylő gyermekek életkori sajátosságához, egyéni fejlettségéhez igazodó integrált óvodai nevelésének, speciális fejlesztésének, szociális beilleszkedésének megvalósítása. A számukra legmegfelelőbb iskola kiválasztásának elősegítésével lehetővé téve, hogy felnőttként a társadalom hasznos tagjaivá váljanak.

Feladatunk:

- A sajátos nevelést igénylő gyermek élettörténetének családi nevelésének megismerése.
- A gyermekekkel az óvodázást megelőzően a kapcsolat felvétele:
- Védőnők tapasztalatainak megismerése
- Anamnézis felvétele, korai diagnózis és családi nevelés tapasztalatainak megismerése.
- A korai fejlesztésben részt vevő gyermek esetében a fejlesztő pedagógus, logopédus, konduktor szakember véleményének kikérése, az együttműködés kialakítása a további óvodai feladatokat illetően.
- Fejlesztésben nem részesülő gyermek komplex pedagógiai, pszichológiai, orvosi vizsgálatra küldése, megfelelő fejlesztésük érdekében kapcsolat kiépítése, a további feladatok meghatározása.

Feladatunk továbbá:

- A sérült gyermek harmonikus személyiségfejlődését, eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő, különbözőséget elfogadó óvodai légkör biztosítása.
- Pedagógiai nyitottság, segítőkészség, következetes, szükségletre épülő pozitív diszkrimináció, együttműködés a gyermekkel foglalkozókkal, a szülők támogató segítségének megnyerése.

A gyermek személyiségéhez, teljesítményéhez igazodó követelmény felállítása:

- A gyermek iránti elvárás fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg,
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága befolyásolja.

A fogyatékos kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre lehet képes. Ennek felismerése és gondozása kiemelt feladat.

- A nevelés hatására a sérülés arányában alakuljon ki a gyermeknél az alkalmazkodó képesség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés - ennek érdekében mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Különleges gondozási igény kielégítése csoportos, kiscsoportos, egyéni formában, ennek érdekében sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.

Folyamatos feladat a sérülésből adódó speciális segédeszközök használata, a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára, megőrzésére nevelés.

- A kompenzációs lehetőségek bővüljenek a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.

A fejlesztés rövidtávú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai - orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

A multiszenzorális fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.

Az egyes fogyatékosági típusoknak megfelelően más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

2. Nemzetiségi feladatok:

Cigány nemzetiségi feladatok

Az óvodába járó cigánygyermek számát jelentős. Többségük hátrányos helyzetű illetve veszélyeztetett körülmények között él. A szülők munkanélküliek, alulképzettek.

Jellemző az elszegényedés.

Nevelő-oktatómunkánk során figyelembe vesszük a Nemzeti etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvét.

Cél:

A gyermekek életkori sajátosságát, egyéni fejlettségét alapul véve a családi nevelés hiányosságának kompenzálására, szociális beilleszkedés elősegítése, biztonságérzet nyújtása, társas kapcsolatok pozitív alakulásának elősegítése, érzelmi kötődés megalapozása az óvodához.

Feladat:

- A gyermekek beóvodázásának, rendszeres óvodába járásának elősegítése.
- A gyermekek megismerése, lemaradás területének és mértékének megállapítása. A fejlesztés feladatainak differenciált, egyénre szabott természetes helyzetben való megvalósítása, szükség esetén speciális foglalkozás szervezése, iskolai életre való előkészítés.
- Az egyéni fejlesztésről, felzárkóztatásról írásbeli feljegyzés készítése.
- A kisebbségi életmódhoz, kultúrához fűződő hagyományok és szokások ápolása, identitástudat kialakulásának elősegítése.
- Nevelőmunkánkat alapvetően az óvodánk nevelési programja alapján tervezzük, figyelembe véve a szociokulturális, szocio-lingvisztikai hátteret.
- Óvodába lépés előtt minden gyermeknél családlátogatást, szükségszerűen visszatérő látogatást végzünk:

Célunk:

a gyermek életének, körülményeinek, családbeli státuszának a család belső viszonyainak a megismerése. A gyermekekkel az elsődleges kapcsolat felvétele.

Feladat:

- Intézményen belül a biztonságos légkör megteremtése elfogadó, toleráns nevelői magatartással az óvodához kötődés elősegítése.
- Odafigyelés, figyelemfelhívás, példaadás.
- A szülők felelősségének erősítése a gyermekek otthoni gondozása, nevelése iránt. A gyermekek keresztül a családi háttérrendszer befolyásolása, fejlesztése.
- A gyermek megismerésén alapuló egyéni felzárkóztatási program megvalósítása.

Sajátos fejlesztési program

Játék, egyéb óvodai tevékenység közben végzett megfigyeléssel az aktuális fejlettségi szint megismerése:

- egészségügyi állapot, testi fejlettség
- beszédkészség fejlettség
- neveltségi-játékszint
- általános ismeretszint feltárása.

Tudatos pedagógiai munkával fokozatosan elsajátítatjuk az:

- egészségügyi követelményeket
- beilleszkedés és együttélés szabályait
- a játék, munka, tanulás tevékenységrendszerben az egyéni és közösségi magatartás követelményeit
- A rendszeresség igényének felkeltése.

Fontos feladatunk az egészséges életmód a helyes életritmus kialakítása.

Az egészségügyi szokások rögzítése folyamatos és rendszeres munkát igényel. A mindennapi gondozási feladatok ellátáshoz megfelelő tárgyi, személyi felszerelések biztosítása.

A tevékenységközpontú nevelési program céljából és feladataiból adódóan lehetőség van a természetes kíváncsiság, a megismerési és megtapasztalási vágy kielégítésére.

Elsősorban a játék és az óvodai élet sokszínű tevékenységi lehetőségei között erősítjük mindazt, ami előre viszi fejlődésüket, sikerélményt nyújt újabb próbálkozásra, erőfeszítésre ösztönözi őket. A

játék és a napi tevékenységben biztosítjuk számukra a felszerelést, a megfelelő eszközöket. Ezáltal önállósulnak, alakulnak erkölcsi tulajdonságaik, fejlődik felelősségtudatuk, kitartásuk, segítőkészségük. Tevékenység közben bővül ismeretük, fejlődik gondolkodásuk, problémamegoldó készségük, szókincsük.

Kiemelt feladat az anyanyelvi nevelés, beszédkészség fejlesztése

- Mozgáskoordinálás és nyelvi kifejezőkészség kapcsolatrendszerének erősítése.
- látási- hallási analízator működését javító eljárások alkalmazása
- kismozgások fejlesztése
- szókincsbővítés, mondatalkotás, összefüggő szövegalkotások gyakorlása
- hangképzés, dallamvezetés, beszédtempó, beszédritmus, dinamika javítása.
- udvarias beszéd, közlés tanítása
- mese, vers, irodalom iránti érdeklődés felkeltése
- cigány irodalmi alkotások megismerése, könyvtárhasználat.

A logopédus fejlesztőmunkájának erősítése gyakorlással.

Fejlesztés eszközei: bábok, képek, szókérták, képes kirakók, dramatikus játékok eszközei, magnó, videó, film.

Manuális kifejezőkészség, vizuális nevelés változatos anyag, eszköz biztosításával. Technikák megismerése, az alkotás örömeinek felfedezése, játéktevékenység, a létrehozás örömeinek megéreztetése.

Agyagozás, gyöngyfüzés, mozaikkép kirakása, vágás, ragasztás, krumpli lenyomat, rajzolás festés, textilmunka stb.

Zenei érdeklődés pozitív zenei kifejezőkészség erősítése, optimális fejlődésük elősegítése. Szereplési vágy kielégítése

Lehetőség a cigánytánc és zeneanyag óvodai bemutatására. Megfelelő eszköz biztosítása.

Iskolai életre felkészítés szempontjából lényeges a matematikai nevelés.

Feladat a térészlelés fejlesztése a térben való eligazodás, téri viszonyok helyes észlelése jobb-bal fogalmának gyakorlása, irányokat, helyeket kifejező névutók értése, alkalmazása.

- Tulajdonságok szerinti csoportosítások, szétválogatás, sorba rendezés.
- Azonosságok, különbségek észlelése.
- Mennyiségek megállapítása, összemérése
- Játék közben egyéni, önálló tapasztalatszerzés elősegítése.

Kapcsolat

Lényeges feladatunk a szülőkkel a megfelelő partneri kapcsolat kialakítása.

Mindennapi találkozás kihasználása, az óvoda iránti érdeklődés elősegítése.

- családlátogatás,
- alkalmi beszélgetés,
- szülői értekezletre, munkadélutánokra való meghívás,
- fogadóórára való behívás.

Folyamatos kapcsolatra törekszünk a cigány kisebbségi önkormányzattal, a cigány gyermekek beóvodázásának, és rendszeres óvodába járásának elősegítése, és a speciális nevelési feladataink megvalósítása érdekében.

Rendszeres munkakapcsolat, kölcsönös tájékoztatás.

Tanköteles korba lépő cigány gyermekek egyéni fejlettségének megállapítása, szükség esetén *Szakértői bizottság véleményének kérése* annak érdekében, hogy a gyermekek az egyéni fejlettségüknek megfelelő legoptimálisabb típusú iskolában kezdhessék tanulmányaikat.

3. Gyermekvédelem

Cél: Az óvodai gyermekvédelem célja a prevenció. A gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése. Segítségnyújtás a hátrányos és veszélyeztetettség megszüntetéséhez, együttműködés a különböző szakemberekkel, társadalmi szervezetekkel.

A gyermekvédelmi munkát az óvónők végzik, a gyermekvédelmi felelősök segítségével.

Elsődleges feladatunknak tartjuk: megismerni a gyermekeket, környezetüket. Észrevenni a hátrányos és veszélyeztető körülményeket, kiszűrni a hátrányos és veszélyeztetett gyermekeket, családokat.

A hátrányos és halmozottan hátrányos, illetve veszélyeztetett gyermekekkel kapcsolatos feladatok:

- Megfigyelni a gyermek szociális magatartását, felmérni képességeit, teljesítményét, ha hiányosságokat tapasztalunk, akkor differenciált foglalkoztatással - fejlesztő terv készítése-felzárkóztatásra törekedni.
- Komoly problémák esetén szakember segítségét kérni (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, nevelési tanácsadó).
- Biztosítani kell a rendszeres óvodába járást, a napközis ellátást.
- Együttműködni a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén felvenni a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi koordinátorral.

A szülők körében végezendő feladatok:

- Törekedni kell a jó hangulat kialakítására, az együttműködés megvalósítására. A szülők bizalmának megnyerése (a szülő mindig érezze, fontos nekünk a gyermek, jót akarunk neki).
A szülők nevelési nézeteinek formálása.
- Hasznos lehet a gyakori személyes találkozás, beszélgetés a szülőkkel:
 - Családlátogatás, anamnézis felvétel.
 - Véletlen találkozások kihasználása.
 - A gyermekek érkezésekor, távozásakor a rövid beszélgetések.
 - Nyíltnapok, szülői értekezletek, fogadóórák ünnepek, munkadélutánok.
- Az aktívabb szülők segítségével a szülői közösség formálása, az érdektelen szülők szemléletének megváltoztatása.
- Szükség esetén környezettanulmány végzése.

Az óvodák gyermekvédelmi felelősei: óvodai épületenként 1-1 fő.

Feladatuk együttműködni a csoportvezető óvónókkal, segíteni azok gyermekvédelmi munkáját. Szükség esetén segítenek a gyermek felzárkóztatásában, fejlesztésében. Az óvónó kérésére közösen végeznek családlátogatást, készítenek környezettanulmányt. A rászoruló gyermekek érdekében kapcsolatot tartanak a Gyermekjóléti Szolgálattal, a polgármesteri hivatal gyámügyi előadójával. Szükség esetén javaslatot tesznek a gyermekvédelmi intézkedések meghozatalára. A Gyermekvédelmi Szolgálaton keresztül szakember segítségét kérik a problémás gyermek fejlesztéséhez. A gyermekvédelmi munkáról folyamatosan tájékoztatják az intézmény vezetőjét. Évente egy alkalommal értékelik a gyermekvédelmi munkát. Az intézmény vezetője, meghívottként részt vesz a gyermekvédelmi illetve gyermekjóléti ülésen, segíti a felelősök munkáját.

4. Intézményünk speciális szolgáltatásai

Nevelési időben szervezett, térítésmentes szolgáltatások (8-16 óráig).

- LOGOPÉDIA - középső – nagycsoport

Anyanyelvi fejlesztés, beszédészlelési, beszédmegértési zavar prevenciója a középső és nagycsoportban.

Speciális fejlesztés beszédhibás gyermekek részére. (Felmérés alapján mikrocsoportos foglalkozás).

A Pedagógiai Szakszolgálatok működését szabályozó 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet 25. §-a szerint logopédiai ellátás keretében végzik a 3. és 5. életévüket betöltött gyermekek beszéd- és

nyelvi fejlettségének szűrését. A 3 évesek szűrése a nyelvi fejlettségre (expresszív és receptív beszéd), az 5 évesek szűrése az artikulációra és az iskolai olvasás, írás készülségre irányul.

- FEJLESZTŐPEDAGÓGUS segítségével fejlesztő felkészítés
- GYÓGYPEDAGÓGUS a Sajátos Nevelési Igényű gyerekekkel való foglalkozás

Nevelési időben szervezett térítéses és ingyenes szolgáltatás a szülők igénye alapján.

- Hitéletre nevelés heti egy alkalommal

Tehetséggondozó tevékenység keretében:

- Ovi - torna heti 1 órában 4-7 éves gyermekek részére
- Zene-ovi, gyermektánc heti 1 órában 4-7 éves gyermekek részére
- Rajz - ovi heti 1 órában 4-7 éves gyermekek részére

A speciális szolgáltatások gyakorlati eredményeit, tapasztalatait, a tanultakat a gyermekek az óvodai élet tevékenységeiben hasznosítják. A gyakorlás lehetőségét, az óvodapedagógusok minden gyermek számára biztosítják.

VIII. A NEVELÉS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI

Az óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük. Feladat a nevelési folyamat tudatos átgondolása, a spontán gyermeki ötletre, tapasztalatokra való építés. Figyelembe vesszük tervezőmunkánkban, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző, és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinten lehet egyik vagy másik képességét illetően. A fejlődés dinamikája egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A nevelés és tanulás tervezése egymással szoros kölcsönhatásban valósul meg. A cél és feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon átgondolva - éves gyűjtőmunkával, ötlettár készítésével - a konkrét tervezés kéthetes periódusokban történik. Lehetőséget hagyva ezzel a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtése, a nevelőmunkában való felhasználására. A tervezés során helyet biztosítunk a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartalmának megjelenítésére. Az utólagos bejegyzés segíti a tervező, megvalósítható munkánkat. A tervezés előkészítő folyamata a gyermekek folyamatos megfigyelése, élmények meghallgatása, közös élmény nyújtása. A tervezés során építünk a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatására. A tevékenységek megtervezéséből kiindulva a nevelés a tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve tervezzük. A több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre

helyezzük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezünk. Heti nevelési-tanulási terv megírása egyben a napi vázlatot is megadja. Az óvodapedagógus dönti el, hogy neki, mikor, miből, mennyire kidolgozott vázlat szükséges. A gyermekek fejlődési üteméről, a fejlődés nyomon követéséről dokumentációt készítünk. Ez ad alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez. A gyermek ötleteinek, javaslatainak feljegyzése, összegyűjtése a tevékenységek sokszínűségének megtervezéséhez nyújt segítséget.

A fejlesztés módszere: a gyermek érési folyamatához igazodó, egyénre szabott differenciált fejlesztés a csoporton belül. Az óvodapedagógus dönti el, hogy az adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött tevékenység szervezés keretében kívánja elképzeléseit megvalósítani.

Kötetlen kezdeményezési formában az óvodapedagógus tudatosan, tervszerűen választja a fejlődéshez szükséges differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét. Tudatosságot, nagyobb szervezési, áttekintő képességet és nagyfokú kreativitást igényel. A kisebb létszámból adódóan nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés megvalósítására, a gyermek fejlődési ütemének figyelembe vételére.

A távol maradó gyerekekre figyelni kell:

- a játékok zavartalan legyen
- a témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből sorozatosan ne maradjon ki egy gyerek sem.

A gyermekek érdeklődése szerint elkezdett tevékenységek délután esetleg napokon keresztül folytatódnak. Ehhez két óvodapedagógus összehangolt munkája szükséges. Kötött tevékenység szervezés választása esetén is törekedni kell az adott, családi légkör megvalósítására, hassa át a játékosság, az élményt adó, oldott légkörben való cselekvés. A fejlesztést, a tevékenységek formáját, a gyermekek egyéni fejlettség szintje határozza meg. A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre, feltételezi olyan szituációk megélését, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet.

Lényeg, hogy cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek, és valódi a környezetben meglévő problémával foglalkozzon.

A fejlődésben bizonyos funkcióban lemaradt vagy tartósan stagnáló gyerek esetében az óvodapedagógusnak vissza kell térnie a gyermeknek arra a szintjére, amelyben biztonságosan mozog /mozgáshoz, cselekvéshez / és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat kell eljuttatni a következő szintre.

Feladat a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermek felismerése és fejlesztése.

A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására és kifejezéseire bátorítjuk, és képessé tesszük azok megoldására. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermeket. Ennek kialakításához szükséges, hogy legyen elegendő idő a tevékenykedésre, tapasztalatszerzésre.

A nevelőmunka elemzése, értékelése

A nevelőmunka elemzése, értékelése folyamatos feladat. Az értékelés tapasztalatai adnak támpontot a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól. A gyermek fejlődését fejlettségmérő szempontok alapján, nyomon követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Az ebben rögzített információkat felhasználjuk a nevelőmunkában.

Csoportszervezési forma

A kitűzött nevelési célok és feladatok megvalósíthatók homogén és vegyes életkorú csoportokban. A csoportszervezési formát az óvoda lehetőségei, csoportszobák száma, gyermekek száma, óvónő beállítottsága, személyi feltételek megléte stb. döntik el.

A nevelés időkeretei:

A nevelés céltudatos megszervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. **A hetirend és napirend** az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. **A napirend** lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. Reggel, különösen tavasszal és nyáron a szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A hűvösebb idő beköszöntésével is szükséges a szabad levegőn való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük. A napirend biztosságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak, vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható, módosítható. A napirend a gyermekek nyugodt napi életet biztosítja,

figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

A napot nagy intervallumokra bontjuk. Kevés tevékenység idejét - kezdet, befejezés -határozzuk meg csak a legszükségesebbeket, a gyermeki szükséglet kielégítése, az anarchia elkerülése érdekében. A gyermekek fejlődő szervezete rendszerességet követel.

Meghatározzuk:

- Az étkezések kezdetét (biológiai szükségletek kielégítése) a befejezést nem, mert az rugalmasan alkalmazkodik az igényekhez és más tevékenységekhez.
- A délutáni felkelés legkorábbi idejét. A gyermekeknek szükségük van pihenésre.

A napirend általános időkerete 11 órás nyitva tartás esetén:

Játék és szabadidős tevékenység	6 óra
Étkezés, pihenés	3 óra
Öltözködés, gondozási tevékenységek	1.45 óra
Komplex tevékenységek	35 perc

Általános napirendünk az óvodákban, mely a helyi igényeknek és feltételek szerint módosulhat:

6 óra	gyülekezés, játék, szabadon választott tevékenység
8 óra 45 perc	tízórai mindennapi testnevelés komplex tevékenységek, játék és szabadidős tevékenység
12 óra	ebéd
13 óra	pihenés, speciális foglalkozás játék, szabadidős tevékenység
15 óra	uzsonna játék, szabadidős tev.
17 óráig	hazabocsátás

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események stb. hatására.

Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan elősegíti a folyamatosságot, rendszerességét, nyugalmat a csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. Nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint év végén. A beszoktatás idején figyelünk, hogy minél lassabb, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később az iskolára való felkészítés feladatai a hetirend és napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe. A hetirend összeállításánál figyelniünk kell, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmas, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Heti rendünk alakításánál figyelembe vesszük:

- A gyermekek fejlődési szintjét,
- A személyi feltételeinket,
- A fejlesztő foglalkozások időpontjait,
- A helyi programunk főbb alapelveit

A heti rend általános tartalma és maximális időkeretei:

Napok	Naponta 20-30 perc	Naponta 30-35 perc
Hétfő	Mindennapi testnevelés Mese-vers	Beszélgetős nap Mozgás
Kedd	Mindennapi testnevelés Mese-vers	Matematika
Szerda	Mindennapi testnevelés Mese-vers	Vizuális, manuális tevékenység
Csütörtök	Mindennapi testnevelés Mese-vers	Természet-társadalom- ember
Péntek	Mindennapi testnevelés Mese-vers	Ének-zene, mondókázás

A heti rend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, tehát az itt megjelölt hetirend csupán általánosságban és egyetlen lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. Számatlan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex tevékenységek helyei, de az időkeretek is megváltozhatnak.

Az óvodapedagógus feladata a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Éves terv, gyűjtőmunka, ötlettár.
- Két hetes fejlesztési tervekészítés.
- Heti rend és napirend összeállítása.
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése.
- A nevelő-fejlesztőmunka folyamatos értékelése.
- Egyéni fejlesztési terv készítése.

IX. ÓVODÁNK DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERE

Óvodánk működését szabályozók

Kötelezően alkalmazott alapdokumentumok

- *Alapító okirat*
- *Szervezeti és Működési Szabályzata*
- A dolgozók munkaköri leírásai
- Az óvoda és bölcsőde Éves munkaterve
- Munkavédelmi- és tűzvédelmi szabályzat
- Kockázatbecslés veszélyes anyagokra
- A FEUVE Intézményre vonatkozó szabályozása
- Ügyviteli-iratkezelési szabályzat
- Leltározási szabályzat
- Belsőellenőrzési szabályzat
- Adatkezelési szabályzat
- Panaszkezelési szabályzat
- Munkaruha juttatás szabályzata
- Helyi Esélyegyenlőségi Program
- Az Apátfalvi Bábica Óvoda és Bölcsőde Helyi Pedagógiai Programja

- Az Apátfalvi Bábica Óvoda és Bölcsőde Szakmai Programja.
- Az óvoda IPR programja
- Gyakornoki szabályzat
- Honvédelmi Intézkedési Terv (HIT)
- Egészségfejlesztési Program
- Fizetési előleg kérelem szabályzata.

Tanügy-igazgatási nyilvántartások

- *Előjegyzési és felvételi napló*
- *Felvételi és mulasztási napló*
- *Óvodai szakvélemény*

Óvodánkban folyó nevelőmunkát szabályzó dokumentumok

ONAP (Óvodai nevelés országos alapprogramja)

Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Helyi Pedagógiai Program

→ Az intézmény Integrációs Programja

→ Az intézmény Minőségirányítási Programja

Éves munkaterv

Tartalma:

- Aktuális szervezési-tanügyigazgatási feladatok
- A helyi program kiemelt feladatai (tevékenységek, gyermekvédelem, munkaközösség, feladatok lebontása, felelősök).
- A nevelőmunka ellenőrzése, elemzés, értékelés.
- Egyéb szolgáltatások, Kapcsolattartás, Értekezletek, Személyre szóló megbízások.

Nevelési terv

A gyermekcsoport nevelési-tevékenységi programja (csoport napló)

Tartalmazza:

- A gyermekcsoport szokás és szabályrendszerét (napirend, hetirend, szokások, együttélési szabályok eszközök helye, használata)
- Éves terv „Ötlettár” (a fejlesztés hosszú távú, éves átgondolása).
- Nevelési - tanulási terv
- A tevékenységek, tevékenységgel összefüggő feladatok komplex tevékenységek, gyermekek spontán megnyilvánulásai (óvodapedagógusok feljegyzése, fejlesztés).

Sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztési terve

Egyéni fejlődés fejlesztés dokumentumai (Gyermek személyi anyaga, Fejlődési napló)

Tartalmazza:

- A gyermekek anamnézisének összegezését.
- Egyéni fejlesztési terv, egyénre szóló megfigyeléseket.
- Mérési eredményeket.
- Orvos, védőnő, logopédus, pszichológus, fogorvos, fejlesztő pedagógus, stb. vizsgálatainak eredményét
- Egyéni beszoktatási Terv

X. A PEDAGÓGIAI MUNKA ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Az ellenőrzés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése

Területei:

- Dokumentumok ellenőrzése, elemzése.
- Nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése.
- Pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése.
- Helyi nevelési program megvalósulásának nyomon követése.

Az óvoda pedagógiai munkájáért az intézményvezető a felelős. Az ellenőrzés, értékelés elsősorban az ő feladata. Feladatait az intézményvezető helyettes, a Dózsa Gy. utcai és a Rákóczi utcai óvodák tagintézmény-vezetői, valamint a munkaközösség-vezetők közreműködésével látja el. A külön álló épületek szervezési, működtetési feladatait, a pedagógiai munka irányítását az intézményvezetővel

való egyeztetés alapján önállóan végzik. A vezető távollétében vezetési feladatokat teljes felelősséggel önállóan végzik.

A munkaközösség-vezető feladata a munkaközösség témájában a tervező, elemző és értékelő tevékenységben való részvétel.

Az intézmény működéséhez hozzátartozik a dolgozók teljesítményének ismerete és értékelése. (Teljesítményértékelés szempontrendszer és eljárásrendje c. dokumentáció)

A vezető feladata, hogy tervszerűen és tudatosan figyelje a teljes óvodai életet és feltárja a tények és célkitűzések közötti eltéréseket. A gyakorlati munka elemzése, értékelése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés és az elfogadott elvek számonkérése.

A pedagógiai gyakorlat a tevékenységek, együttműködési formák ellenőrzése két szinten történik:

- a gyermek fejlettségének értékelése,
- és az óvodapedagógus gyakorlati munkájának szintjén.

A gyermekcsoport fejlettségének értékelése az egyéni megfigyelések tapasztalatainak, a gyermekekről készült megfigyelések fejlődési-fejlesztési bejegyzések és egyéni munkák áttekintése után közös konzultációval történik. A fejlettségi mutatók ismeretében a gyakorlati munka megfigyelése egészíti ki az óvónői pedagógiai gyakorlat ellenőrzését. Az értékelésemző megbeszéléssel, a további feladatok meghatározásával történik. Az ellenőrzés a tanév folyamán előre ütemezetten történik. Év végén összegező értékelés készül.

Az egész óvodát érintő folyamatokban kiemelt jelentőségű a kimenet - az iskolába lépés, iskolakészültség - szorosabb ellenőrzése, értékelése.

XI. AZ ÓVODAI CSOPORTOK ÉS A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE, MÉRÉSE

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési - fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek. Segítik a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését, ugyanakkor rugalmas alkalmazást és a gyermekekhez való igazodást biztosítják. A gyermekcsoport nevelési-tanulási tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, a feladatok egymásra épülnek. A terv nem megmásíthatatlan, hanem az élethelyzetek, a gyermekek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot. Ellenőrzését a nevelési év elején az intézményvezető-helyettes, illetve a tagintézmény-vezetők végzik.

Az intézményvezető a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a helyi nevelési program nevelési céljának és feladatainak megvalósulását az óvodapedagógus tervező munkájában. Év végén az óvodapedagógusok szóbeli értékelést végeznek a gyermekcsoport életének és egyéni fejlődésének alakulásáról.

Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülnie kell. Minden óvónőnek tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Legfontosabb a gyermek folyamatos megfigyelése, megismerése. Követni kell fejlődési ütemüket, jelezni a lemaradásokat és az egyénhez kötődő feladatokat. Ezt szolgálják az *Anamnézis* és a *Megfigyelést-egyéni fejlődést és fejlesztést* dokumentáló fejlesztési napló, egyéb mérőeszközök.

Anamnézis

Fontos kérdéseket tartalmaz a gyermek korai fejlődésére vonatkozóan. Jó eszköz az anyával a kapcsolatfelvételre. Tájékozódhatunk a család szocio-kulturális jellemzőiről, a nevelési légkörről, a leggyakrabban alkalmazott nevelési eljárásokról. A szerzett információkat -a későbbi napi tapasztalatokkal kiegészítve - használhatjuk a gyermek jobb megismerése érdekében, a fejlesztési feladatok megtervezésében.

A Megfigyelési, egyéni fejlődést és fejlesztést segítő szempontsor

Az óvodai élet mindennapi tevékenységeiben előforduló jellemző illetve életkori sajátosságtól eltérő viselkedésmód és fejlődési ütemre való felfigyelést segíti és támpontot ad a további feladatok megtervezéséhez.

Mérőeszközök:

Az óvodapedagógusok nevelőmunkájuk során bizonytalanság illetve feltételezésük megerősítése céljából a mérés módszerét is alkalmazzák. A beszédészlelés, beszédmegértés vizsgálatát 4 éves kortól GMP teszt segítségével végezzük 4,5 és 6 éves korban fejlettség mérés és fejlesztési teendők céljából, majd iskolakészültség megállapítása céljából, használjuk a DIFER és a SINDELAR mérőeszközöket.

XII. AZ ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

- 2.5 éves kort betöltött gyerekek amennyiben az óvoda férőhelye biztosított számára

- 3 éves kort betöltött gyerekek kötelezően vesznek részt az óvodai nevelésben
- szociálisan és mentálisan korának megfelelően fejlett gyermek
- Megszűnés feltételei: mindenkor jogszabálynak megfelelően.
- Az iskolába lépés feltételei: az iskolai életrevaló alkalmasságát a gyerekek a „fejlődési mutatók óvodáskor végére” programelemekhez való viszonyítás alapján, valamint iskolaorvosi javaslat alapján állapítjuk meg.
- Jogszabályi feltételeket figyelembe vesszük

XIII.A PROGRAM ÉRTÉKELÉSE, ÉRVÉNYSÉGE

A program eredményes megvalósulását a „Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére” címmel kiemelt programelem jelenti. A program ellenőrzésében és értékelésében az óvodavezetés irányításával valamennyi óvónő részt vesz.

A program a fenntartó általi jóváhagyást követően 2018. szeptember 1-től határozatlan időre szól.

A program módosításának indokai lehetnek:

- Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- Ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol
- Szervezeti átalakítása
- Törvényi előírás

A programmódosítás előterjesztésének módja:

- Írásbeli előterjesztés az óvodavezetőségének
- Szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten (jegyzőkönyvezve)

XIV. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A programot:

1. Elfogadta

Dátum: _____

nevelőtestület

2. Megismerte

Dátum: _____

SZK elnöke

3. Jóváhagyta

Dátum: _____

képviselő-testület

5. Tájékoztatásul megkapták

Apátfalva Község Polgármesteri Hivatala

Cigány Nemzetiségi Önkormányzat

Román Nemzetiségi Önkormányzat

Dózsa György Általános Iskola

6. Irrattári szám:

Apátfalva, 2018. augusztus 31.

Apátfalvi Bábica Óvoda és Bölcsőde
6931 Apátfalva, Maros u. 43. Tel.: (62) 260-052
Email: apatovi@freemail.hu OM: 201361

Helyi Pedagógiai Program

Luczó Anikó
intézményvezető